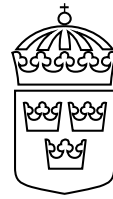

Regeringens skrivelse

2021/22:247

Sveriges genomförande av Agenda 2030

Skr.
2021/22:247

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 19 maj 2022

Morgan Johansson

Annika Strandhäll
(Miljödepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogörs för regeringens samlade arbete med att genomföra Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling som antogs av FN:s generalförsamling i september 2015. En bedömning av måluppfyllelsen görs för agendans delmål. För ett antal utvalda områden inom vart och ett av de 17 målen görs också en fördjupad redogörelse.

Skrivelsen ger också en överblick över det arbete regeringen bedriver med bäring på samstämmighet mellan politikområden. Ett avsnitt ägnas åt att redogöra för de omfattande konsultationer med civilsamhället som hållits som ett led i arbetet med att ta fram denna skrivelse.

I skrivelsen konstateras att Sverige har flera pågående initiativ som bidrar till både det nationella och det globala genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Samtidigt har Sverige fortfarande utmaningar kopplade till agendans genomförande och regeringen kommer därför att intensifiera arbetet för att stärka samordningen och uppföljningen, både på nationell och global nivå.

Innehållsförteckning

1	En agenda för hållbar utveckling	3
2	Redovisning av Sveriges genomförande av Agenda 2030	4
2.1	Statistik för hållbar utveckling	4
2.1.1	Pandemins effekter på genomförandet	5
2.2	Nationell samordnare för Agenda 2030	6
2.3	Stärka arbetet med att genomföra Agenda 2030 i ordinarie processer	7
2.3.1	Hållbar utveckling inom de statligt ägda bolagen	7
2.4	Sveriges bidrag till det globala genomförandet	8
2.4.1	Politiska initiativ, processer och partnerskap	8
2.4.2	Sveriges bidrag under globala kriser	9
3	Samstämmig politik för hållbar utveckling	10
4	Redovisning av de globala målen för hållbar utveckling	15
4.1	Mål 1: Ingen fattigdom	17
4.2	Mål 2: Ingen hunger	19
4.3	Mål 3: God hälsa och välbefinnande	21
4.4	Mål 4: God utbildning för alla	23
4.5	Mål 5: Jämställdhet	26
4.6	Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla	28
4.7	Mål 7: Hållbar energi för alla	30
4.8	Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	32
4.9	Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	35
4.10	Mål 10: Minskad ojämlikhet	38
4.11	Mål 11: Hållbara städer och samhällen	40
4.12	Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion	42
4.13	Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna	44
4.14	Mål 14: Hav och marina resurser	46
4.15	Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald	47
4.16	Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen	50
4.17	Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap	52
5	Civilsamhällets bidrag till genomförandet av Agenda 2030	55
5.1	Hållbar återhämtning	56
5.2	Barn och ungas delaktighet	57
5.3	Lämna ingen utanför	58
6	Slutsatser	59
Bilaga 1	De globala målen för hållbar utveckling	61
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 maj 2022	76

FN:s generalförsamling antog i september 2015 resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling (A/RES/70/1). Agenda 2030 består av en politisk deklaration, medel för genomförande, ett ramverk för översyn och uppföljning samt 17 globala mål med 169 delmål för hållbar utveckling. Agendan ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling där ingen ska lämnas utanför. Agendan bygger på och syftar till att skydda och förverkliga mänskliga rättigheter och andra internationella åtaganden för en hållbar utveckling. Jämställdhet och partnerskap ska integreras i alla målen. De globala målen ska vara uppnådda till år 2030 i världens alla länder, med hänsyn till varje lands nationella förutsättningar.

Regeringen har vid flera tillfällen betonat att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Den ambitionen ligger fast, mot bakgrund av att Sverige har ett gynnsamt läge att genomföra Agenda 2030 och en hög ambition att gå i bräschen för omställningen till ett hållbart samhälle.

Regeringen har satt upp tre tydliga politiska prioriteringar för att ta sig an samhällsproblemen. Sverige ska

- vända på varje sten för att bryta segregationen och kriminaliteten
- driva på klimatomställningen och skapa jobb i hela landet
- ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden.

Dessa tre prioriteringar sammanfaller i mångt och mycket med vad Sverige har åtagit sig att genomföra inom Agenda 2030.

Många framsteg har gjorts både inom Sverige och på den globala nivån. Samtidigt har händelseutvecklingen de senaste åren med den globala covid-19-pandemin liksom krig och konflikter lett till bakslag i genomförandet. Tillsammans med klimatförändringarna riskerar detta att motverka arbetet med agendan.

Rysslands invasion av Ukraina är förödande för genomförandet av Agenda 2030. Sverige ska verka för att EU-enighet upprätthålls i fördomandet av den ryska federationen och president Putins agerande.

Covid-19-pandemin har haft en stor påverkan på genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Många av de framsteg som hittills gjorts har tryckts tillbaka eller försenats till följd av pandemin och dess effekter. I december 2021 presenterade Sustainable Development Solutions Network (SDSN) sin årliga hållbarhetsrapport med fokus på de framsteg som europeiska länder gjort i genomförandet av Agenda 2030. Sverige hamnade på andra plats i rankningen efter Finland. Rapporten visar också att pandemin har slagit hårt mot genomförandet av Agenda 2030 på europeisk nivå. För första gången sedan agendan antogs är utvecklingen i Europa negativ. Inte minst framsteg inom det sociala området riskerar att gå förlorade. Som i alla kriser drabbas de redan utsatta värst. Situationen för kvinnor, barn och unga har påverkats kraftigt. Vägen till återhämtning efter pandemin kommer att bli lång, men den kan också innebära en möjlighet att skapa ett mer hållbart och inkluderande samhälle och att stärka Sveriges förmåga att hantera kommande kriser.

2 Redovisning av Sveriges genomförande av Agenda 2030

Sverige betraktas ofta som ett föregångsland vad gäller arbete med hållbar utveckling. Sverige är ett land som värderar mänskliga rättigheter, jämlikhet, jämställdhet, social rättvisa och grön omställning högt vilket har kunnat omsättas nationellt genom bindande beslut. I december 2020 antog riksdagen en proposition om Sveriges genomförande av Agenda 2030 (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154). I propositionen presenterar regeringen inriktningen för arbetet med att genomföra Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Propositionen innehåller ett övergripande mål som förankrar och tydliggör Sveriges åtagande:

Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför.

Målet vägleder regeringens arbete med att genomföra Agenda 2030. I propositionen understryks att agendan ska integreras i ordinarie processer. Genom att integrera och använda agendan som ett verktyg i de ordinarie processerna för hur politiken utformas, genomförs och följs upp kan regeringen föra en mer samstämmig politik.

2.1 Statistik för hållbar utveckling

Statistiska centralbyrån (SCB) har sedan 2017 haft regeringens uppdrag att samordna utveckling, produktion och tillgängliggörande av statistik för att följa upp Sveriges genomförande av Agenda 2030. Uppdragen avser såväl den nationella som den globala uppföljningen. Inom ramen för sitt uppdrag samordnar SCB indikatoransvariga myndigheter, departement och andra aktörer. Sammanlagt bidrar ett 70-tal olika aktörer till produktionen av den statistik som används för uppföljningen. Myndigheten har även samordnat Sveriges bidrag till den globala uppföljningen genom att delta i internationella arbetsgrupper och tillhandahålla statistik till organisationer som på global nivå ansvarar för olika indikatorer.

Inom ramen för regeringsuppdrag under perioden 2017–2021 har SCB lämnat fyra statistiska lägesbilder av genomförandet till regeringen. Sammantaget visar de olika rapporterna från SCB att Sverige har ett gott utgångsläge och goda förutsättningar att nå de globala målen jämfört med många andra länder, men att flera utmaningar kvarstår. Dessa kan sammanfattas i tre övergripande punkter:

1. Den ekonomiska och sociala ojämlikheten minskar inte.
2. Flera nationella miljömål uppnås inte.
3. Våld och kränkningar minskar inte och mobbing ökar bland unga.

I november 2020 publicerade SCB en lägesbild som fokuserade på agendans princip om att inte lämna någon utanför. Några av de viktigaste slutsatserna från rapporten:

- På en övergripande nivå kan personer med olika typer av funktionsnedsättningar, barn till personer i någon typ av utsatthet och utrikes födda från vissa delar av världen eller med kort vistelsetid i Sverige sägas vara särskilt sårbara för vissa typer av utsatthet som lämnar människor utanför i utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle.
- Kvinnor och flickor är i högre grad sårbara, särskilt när olika sårbarheter och utsattheter överlappar varandra.
- Det finns utmaningar i den statistiska uppföljningen som t.ex. för personer med funktionsnedsättning, barn, våld i nära relation och sexuellt våld. Det finns mycket begränsad statistik att tillgå om hedersrelaterat våld och förtryck, nationella minoriteter, papperslösa och hbtqi-personer.

2.1.1 Pandemins effekter på genomförandet

SCB fick i februari 2022 ett förnyat regeringsuppdrag att fortsätta samordna den statistiska uppföljningen av Sveriges genomförande av Agenda 2030. Den 22 mars 2022 publicerade SCB en lägesbild som bl.a. fokuserade på covid-19-pandemins effekter på olika samhällsområden. Den beskriver de viktigaste förändringarna i statistiken under 2020, det första pandemiåret, och som kan antas vara effekter av pandemin och de restriktioner som infördes:

- Den svenska ekonomin krympte kraftigt under det andra kvartalet 2020, men återhämtade sig under 2021. Hushållens ekonomiska standard var högre 2020 än 2019, vilket beror på ökade sociala transfereringar. Andelen individer med låg ekonomisk standard minskade, främst i åldrarna över 65 år.
- Arbetsmarknaden påverkades snabbt och sysselsättningen sjönk. Sysselsättningen minskade mest bland unga och utrikes födda. Uttaget av dagar med tillfällig föräldrapenning ökade kraftigt mellan 2019 och 2020.
- Såväl utsläpp inom Sveriges gränser som produktionsbaserade utsläpp minskade, vilket till stor del kan kopplas till pandemin. Under de första kvartalen 2021 har de produktionsbaserade växthusgasutsläppen ökat igen. Utsläppsnivån i många branscher är dock fortfarande lägre än motsvarande kvartal under 2019.
- Andelen registrerade vid universitet och högskolor ökade. Deltagandet i icke-formell utbildning, exempelvis personalutbildningar och studiecirklar, minskade däremot.
- Andelen utsatta för brott mot enskild person minskade. Brottsförebyggande rådet bedömer att pandemin sannolikt påverkat utsattheten för brott, eftersom vi hållit oss hemma mer under pandemin.
- Medellivslängden minskade tydligt för första gången på länge till följd av höga dödstal i covid-19. För befolkningen över 64 år var minskningen den största sedan början av 1930-talet. Medellivslängden sjönk mer för män än kvinnor, och mer för utrikes födda än för personer födda i Sverige. Andelen i befolkningen utsatta för psykisk påfrestning ökade mellan 2020 och 2021.

2.2 Nationell samordnare för Agenda 2030

I februari 2020 utsåg regeringen Gabriel Wikström till nationell samordnare för Agenda 2030. Den nationella samordnaren har enligt kommittédirektiven (dir. 2020:17) i uppdrag att stärka, främja och fördjupa olika samhällsaktörers arbete med Agenda 2030. Ett särskilt fokus ligger på barn och ungas perspektiv och delaktighet samt på de som befinner sig i en särskilt utsatt situation. Den nationella samordnarens arbete ska bedrivas med fokus på den lokala och regionala nivån. Arbetet har fokuserat på fem prioriterade områden inom vilka den nationella samordnaren koncentrerar sina aktiviteter:

- ledarskap för samhällstransformation
- en hållbar ekonomisk utveckling
- transformation på lokal och regional nivå
- data för hållbar utveckling
- hållbar konsumtion och produktion.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2024. Den 1 mars 2022 lämnade den nationella samordnaren en delredovisning av uppdraget (M2022/00527).

Den nationella samordnaren konstaterar i sin delredovisning att Sverige på många sätt ligger i framkant och har stora möjligheter att åstadkomma goda resultat på flera områden av betydelse för miljön, ekonomin och de sociala frågorna. Samtidigt menar den nationella samordnaren att just denna situation riskerar att skymma sikten för den sammanhållna och större transformation av samhället som en verklig omställning till hållbar utveckling kräver.

Enligt den nationella samordnarens bedömning har samordnarens arbete hittills bidragit till tre typer av effekter:

- ökad vilja och motivation att agera hos aktörer och personer som redan är delaktiga i Agenda 2030-arbetet
- ökade insikter, kunskaper och kompetenser hos aktörer som samordnaren varit i kontakt med
- nya initiativ, ökad koordinering och samarbete.

Delredovisningen innehåller flera förslag och rekommendationer inom tre övergripande områden. Det första, tydligare styrning av det nationella arbetet, inkluderar bl.a. en reformering av regeringens arbetssätt, en ny handlingsplan för genomförandet av Agenda 2030 och tillsättande av en nationell medborgardialog. Område två, en anpassning av de ekonomiska ramverken, innefattar en bredare översyn av det finanspolitiska ramverket och en översyn av skattesystemet. Det tredje området rör säkrad långsiktig finansiering av data för hållbar utveckling och SCB:s arbete med att samordna den statistiska uppföljningen av Agenda 2030.

2.3 Stärka arbetet med att genomföra Agenda 2030 i ordinarie processer Skr. 2021/22:247

Det finns redan pågående arbete avseende flera av de rekommendationer och förslag som lämnats av den nationella samordnaren för Agenda 2030. Det gäller bl.a. rekommendationen om att stärka styrningen av den nationella arbetet. Arbetet som leds av stödfunktionen för nationella samordningen på Miljödepartementet syftar till att stärka och tydliggöra att Agenda 2030 integreras i ordinarie processer i enlighet med propositionen om Agenda 2030.

De statliga myndigheterna, exempelvis länsstyrelserna, har en viktig roll i genomförandet av Agenda 2030. Flertalet myndigheter arbetar aktivt med Agenda 2030 på olika nivåer, både nationellt och internationellt.

Gd-forum – svenska myndigheter i samverkan för Agenda 2030 är en egeninitierad plattform för samverkan mellan myndigheter för att genomföra Agenda 2030 i statsförvaltningen. Myndigheterna inom forumet strävar efter att integrera en ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling. I oktober 2021 hade totalt 86 myndigheter skrivit under den avsiktsförklaring som ligger till grund för forumet.

Regeringen arbetar även kontinuerligt med att stärka genomförandet av Agenda 2030 på EU-nivå, regional nivå och lokal nivå.

Sverige arbetar aktivt för ett EU som verkar för ett effektivt genomförande av Agenda 2030 i sin helhet. Sverige vill se en ambitiös ansats från EU när det gäller genomförandet av Agenda 2030, både inom och utanför EU:s gränser. EU:s globala ledarskap bör bygga på trovärdighet och kräver således ett kraftfullt och ambitiöst agerande inom EU.

2.3.1 Hållbar utveckling inom de statligt ägda bolagen

Regeringen vill att bolag med statligt ägande ska vara med och visa vägen framåt mot ett mer hållbart samhälle och har därför inkluderat krav och förväntningar på bolagen i statens ägarpolicy. I ägarpolicyn fastslås att internationella riktlinjer, Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling, ska vara vägledande för de statligt ägda bolagens arbete med hållbart företagande. Bolagen ska analysera de globala målen och identifiera de mål som respektive bolag genom sin verksamhet påverkar och bidrar till.

Regeringen ser hållbart företagande som en viktig affärsstrategisk fråga och det är ett av de områden som regeringen har identifierat som av särskilt stor vikt för de statligt ägda bolagen.

Nedan följer två exempel på hur de statliga bolagen integrerat arbetar med Agenda 2030 och de globala målen.

AB Svenska Spel arbetar aktivt med bl.a. mål 3 om god hälsa och välbefinnande. Spelmissbruk är något som påverkar hälsan både hos de som förlorar kontrollen över sitt spelande och deras närstående. För att fånga upp riskspelare ringer bolaget så kallade omsorgssamtal. Speciellt utbildade omsorgskommunikatörer kontaktar kunder med riskfyllt spelbeteende. Många av de som kontaktas väljer efter samtalen att ta en spelpaus eller sänka sina insättningsgränser. Under 2020 genomförde Svenska Spel cirka 6 800 omsorgssamtal.

Akademiska Hus AB Örebro Campus Lab är en gemensam satsning mellan Örebro universitet och Akademiska Hus med målet att tillsammans verka för att universitetet ligger i digital och hållbar framkant. Med Örebro campus som testbädd utvecklas och testas nya idéer för att hitta smarta, effektiva och hållbara lösningar för framtiden i linje med Agenda 2030. Inom ramen för samarbetet har universitetsområdet t.ex. försetts med solceller som ger lärosätet 400 000 kWh förnybar energi per år. Universitetsområdet har också utrustats med över 4 000 sensorer som bl.a. mäter ljus, temperatur, luftfuktighet och rörelse vilket möjliggör att lokalerna används på ett mer hållbart och effektivt sätt samtidigt som inomhusmiljö och energianvändning förbättras.

2.4 Sveriges bidrag till det globala genomförandet

Sverige bidrar genom sitt internationella arbete till det globala genomförandet av Agenda 2030 och Addis Ababa Action Agenda om utvecklingsfinansiering som medel för genomförande. Sverige bidrar bl.a. genom det internationella biståndet som tar sin utgångspunkt i rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling, vilket ligger väl i linje med agendans grundläggande princip om att inte lämna någon utanför. Under senare år har regeringen lanserat och varit drivande i flera politiska initiativ, processer och partnerskap som på olika sätt bidrar till det globala genomförandet av Agenda 2030.

2.4.1 Politiska initiativ, processer och partnerskap

Sverige har åtagit sig att stå värd för FN-mötet Stockholm +50 den 1–3 juni 2022. Mötet sammanfaller med att det är 50 år sedan FN:s första miljökonferens, ”the United Nations Conference on the Human Environment”, som ägde rum i Stockholm 1972. Temat för Stockholm +50 är ”A healthy planet for all – our responsibility, our opportunity”. Innebörden är att alla har ett gemensamt ansvar för de globala utmaningarna, som klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald, men mötet syftar också till att visa möjligheterna med lösningarna som kommer bidra till en hållbar framtid. Stockholm +50 är en unik möjlighet för Sverige att påverka den globala agendan i en tid när det behövs kraftiga åtgärder för miljö och klimat och när klimat- och miljöfrågorna i allt större utsträckning integreras i andra politikområden som välfärds-, finans- och säkerhetspolitik.

Sverige driver sedan 2014 en feministisk utrikespolitik i syfte att bidra till jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Politiken har sin utgångspunkt i ”tre R”: resurser, rättigheter och representation. Sverige har bidragit till att en feministisk utrikespolitik nu är ny standard i flera länder. Förutom Sverige bedriver nu sex länder en sådan politik: Kanada, Frankrike, Luxemburg, Spanien, Mexiko och Tyskland. Även Chile planerar att anta en feministisk utrikespolitik. Under de senaste tre åren har kvinnors ekonomiska och sociala villkor, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) samt kvinnor, fred och säkerhet särskilt prioriterats i genomförandet. Under

2019 växlade Sverige upp arbetet inom ekonomisk jämställdhet och antog en feministisk handelspolitik. Skr. 2021/22:247

År 2019 lanserade regeringen en demokratisatsning för att främja, förankra och försvara mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Satsningen syftar till att motverka demokratisk tillbakagång och det krympande demokratiska utrymmet, inte minst för det civila samhället. Främjande av jämlikhet är en viktig del och svenska erfarenheter ska vara vägledande i arbetet. Demokratisatsningen har de senaste åren genomsytrat den samlade utrikespolitiken och bidrar till genomförandet av Agenda 2030, inte minst arbetet med att inte lämna någon utanför.

Främjandet av ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt social trygghet är avgörande för att uppfylla åtagandet om att inte lämna någon utanför. Sverige har initierat och i samarbete med OECD och ILO utvecklat Global Deal, ett globalt partnerskap för anständiga arbetsvillkor och inkluderande tillväxt som samlar representanter från mer än 120 aktörer såsom regeringar, företag, fackföreningar och andra organisationer. Partnerskapet belyser nyttan och potentialen med social dialog som ett sätt att verka för anständiga arbetsvillkor, jobbskapande, ökad produktivitet och i förlängningen ökad jämlikhet, jämställdhet och en mer hållbar och inkluderande tillväxt. Sverige främjar även respekt för ILO:s kärnkonventioner och ramverk, vilka bl.a. syftar till att stärka det internationella stödet till social trygghet.

Som en av de största givarna till FN-systemet, inte minst av obundet kärnstöd, bidrar Sverige till grunden i Agenda 2030-arbetet och till FN-organisationernas verksamhet för att uppnå de globala målen.

Även de internationella finansiella institutionerna är centrala i genomförandet av Agenda 2030. Sverige arbetar för att Världsbanken och de regionala utvecklingsbankernas verksamhet ska ligga i linje med Agenda 2030 och att återhämtningen från covid-19-pandemin ska bidra till mer motståndskraftiga och gröna samhällen i linje med Agenda 2030 och Parisavtalet.

Sverige är även en pådrivande aktör inom global nedrustning och icke-spridning av kärnvapen. Regeringens arbete för att åstadkomma en kärnvapenfri värld bedrivs inte minst inom ramen för Icke-spridningsfördraget (Non-Proliferation Treaty – NPT), vilket utgör hörnstenen i det multilaterala ramverket för global nedrustning och icke-spridning av kärnvapen. Sverige har under lång tid engagerat sig för att länder ska genomföra sina åtaganden inom NPT fullt ut. Ett led i detta är Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning, vilket regeringen lanserade i samband med ett ministermöte i Stockholm 2019.

2.4.2 Sveriges bidrag under globala kriser

Rysslands invasion av Ukraina har, tillsammans med covid-19-pandemin och förlängda och eskalerande väpnade konflikter och klimatrelaterade kriser, försvårat genomförandet av Agenda 2030. De globala framsteg som gjorts under de senaste åren, exempelvis vad gäller ökad jämställdhet och förbättringar av mödrars och barns hälsa, har delvis suddats ut. Hungern ökar i världen och andelen människor som lever i extrem fattigdom ökade 2020 för första gången på 20 år. Samtidigt som regeringens långsiktiga

utrikes- och utvecklingspolitik har fortgått har Sverige växlat upp sitt utvecklingssamarbete och humanitära stöd för att svara på konsekvenser av globala kriser.

Med anledning av den ryska invasionen av Ukraina har regeringen fattat beslut om att skjuta till ytterligare medel som ska lindra nöden för landets befolkning. Därtill stod Sverige, tillsammans med Polen och EU, i maj 2022 värd för en givarkonferens till Ukraina som samlade in drygt 60 miljarder kronor i stöd. Sverige har även bidragit med omfattande stöd till Ukraina och kringliggande länder med bl.a. nödboenden, brandbekämpningsmateriel, sjukvårdsmateriel och läkemedel via bl.a. EU:s civilskyddsmekanism, FN och Internationella Rödakorskommittén (ICRC).

Covid-19-pandemin präglar genomförandet av Agenda 2030 nationellt, regionalt och globalt. Hälsokrisens breda samhällskonsekvenser understryker vikten av en holistisk ansats både på lång sikt och i akuta kriser. Genom internationellt agerande genom utrikespolitiken, utrikeshandelspolitiken och biståndspolitikerna har Sverige bl.a. bidragit till ett kraftfullt internationellt svar på pandemin, en öppnare värld och en helhetssyn på global hälsa i linje med Agenda 2030. Sveriges omfattande flexibla kärnstöd till bl.a. Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria, vaccinalliansen Gavi och Världshälsoorganisationen (WHO) har möjliggjort för dessa organisationer att arbeta långsiktigt och samtidigt snabbt ställa om för att hantera pandemin. Sverige har också tagit en ledande roll i frågan om global vaccintillgång.

I det globala arbetet för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser fortsätter Sverige ta en ledande roll för ett ambitiöst genomförande av Parisavtalet i linje med vetenskapen. Sverige bidrar bl.a. med ökat stöd till FN:s Gröna klimatfond, Globala miljöfonden (GEF), anpassningsfonden, Fonden för minst utvecklade länder (LDCF) och den nordiska utvecklingsfonden (NDF). År 2021 uttalade regeringen ambitionen att fördubbla svensk klimatfinansiering inom biståndsramen till 15 miljarder kronor år 2025.

I ljuset av ökad fattigdom och akut hunger har Sverige ökat sitt humanitära bistånd. Hösten 2021 ingick Sverige nya kärnstödsavtal för åren 2022–2025 med bl.a. Världslivsmedelsprogrammet (WFP), FN:s barnfond (Unicef) och FN:s flyktingorgan (UNHCR). Genom att bidra med flexibelt och icke-öronmärkt stöd till bl.a. FN-systemet bidrar Sverige till att möjliggöra snabb humanitär och krisrespons.

3 Samstämmig politik för hållbar utveckling

De globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 är integrerade och odelbara. Framgång krävs inom samtliga områden för att målen ska kunna uppnås. I agendans delmål 17.14 framhålls behovet av en samstämmig politik för hållbar utveckling, vilken syftar till att säkerställa att all relevant politik stödjer hållbar utveckling – lokalt, regionalt, nationellt och

internationellt samt mellan olika politikområden. Agendan kan således användas som ett analytiskt ramverk för att på ett strukturerat sätt identifiera och synliggöra såväl synergieffekter som målkonflikter, vilket i sin tur ger bättre beslutsunderlag för regeringen att fatta beslut som leder till en hållbar utveckling.

Sveriges politik för global utveckling (PGU) beslutades år 2003. Sverige var därmed ett av de första länderna i världen som antog ett övergripande och långsiktigt mål för en samstämmig politik. Målsättningarna i PGU togs fram för att bidra till millenniemålen men överensstämmer i stort med Agenda 2030.

I regeringens proposition om Sveriges genomförande av Agenda 2030 betonas vikten av samstämmighet och att tillvarata synergieffekter och tydliggöra målkonflikter, vilket ligger till grund för att en samstämmig politik nationellt och internationellt nu utgör kärnan i det riksdagsbundna målet för Agenda 2030. Målet är en naturlig utveckling av PGU och innebär ett gemensamt mål för Agenda 2030 och den samstämmighetspolitik som förs inom ramen för det riksdagsbundna målet för PGU.

Att stärka samstämmigheten kräver samspel dels mellan olika utgiftsområden, dels mellan åtgärder och initiativ på lokal, regional, nationell och internationell nivå. För regeringen innebär det t.ex. att varje statsråd är ansvarigt för genomförandet av agendan inom sina respektive ansvarsområden. För att underlätta det delade ansvaret finns bl.a. en statssekreterargrupp som träffas regelbundet för att stämma av och koordinera arbetet på de olika departementen. Sverige deltar aktivt i expertgrupper för samstämmighet inom både EU och OECD.

Agendans integrerade och balanserade angreppssätt och helhetsperspektiv innebär att sambanden mellan olika utgiftsområden behöver identifieras. De områden där samverkan är möjlig behöver identifieras och prioriteras och mål- och intressekonflikter behöver synliggöras och hanteras. I Sveriges första frivilliga redovisning till FN 2017 konstaterades att Sverige gjort fortsatta framsteg mot en mer samstämmig politik för hållbar utveckling, men att det fortfarande fanns utmaningar, särskilt när det gäller analysverktyg och tydliga metoder för att synliggöra och hantera synergier och målkonflikter inom olika politikområden. Inför Sveriges andra frivilliga redovisning till FN som presenterades 2021 genomfördes ett arbete tillsammans med Stockholm Environment Institute (SEI) för att, genom verktyget SDG Synergies, kartlägga synergier och målkonflikter mellan de globala målen för hållbar utveckling på nationell nivå. Analysen visade t.ex. att insatser för att uppnå mål 11 om hållbara städer och samhällen har en positiv påverkan på hur företag väljer att etablera sig i ett område och främjar således både mål 8 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt mål 9 om hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Framgång inom mål 11 bidrar till att bryta segregation, minska klyftor i samhället och till ett ökat välmående och är därför också centralt för genomförandet av mål 10 om minskad ojämlikhet och mål 3 om hälsa och välbefinnande. Om den miljömässiga dimensionen inte ges särskilt fokus i stadsplanering och lokal utveckling riskerar däremot framgång på mål 11 ha begränsande effekter på mål 6 om rent vatten och sanitet samt mål 15 om ekosystem och biologisk mångfald.

Ett liknande analysarbete genomförs av nationella samordnaren för Agenda 2030 tillsammans med SEI och Linköpings universitet genom en pilotstudie i sex kommuner. Arbetet kommer att utvärderas under 2022.

Regeringen konstaterar att det finns ett fortsatt behov av ett mer samstämt genomförande av Agenda 2030 och att arbetet behöver utvecklas vidare. Nedan redovisar regeringen några exempel på arbete med en samstämt politik för hållbar utveckling inom fem områden. Områdena har valts utifrån att de återkommande lyfts, både av regeringen i tidigare PGU-skrivelser och i civilsamhällets granskningar av regeringens genomförande av samstämtighetspolitiken.

Tryggad livsmedelsförsörjning

Livsmedelssystemets betydelse för möjligheterna att nå de globala målen för hållbar utveckling är central. Vad vi äter och hur mat produceras, förädlas och transporteras påverkar människors hälsa och välbefinnande, miljön, klimatet och den ekonomiska utvecklingen. För ett bättre och mer effektivt arbete med tryggad livsmedelsförsörjning behövs samstämta åtgärder mellan olika politikområden som jordbruks-, handels-, miljö-, energi-, social-, och utrikespolitik. En redan utmanande global situation med ökande hunger och stigande livsmedelspriser har förvärrats avsevärt i och med Rysslands invasion av Ukraina. Detta då både Ukraina och Ryssland är stora exportörer av jordbruksvaror samt jordbrukets insatsvaror.

Många människor som lever i fattigdom är beroende av jordbruket, både som inkomstkälla och för sin livsmedelsförsörjning. En viktig fråga är rätten att äga, nyttja och ärva mark, vilket också är en central jämställdhetsfråga i många utvecklingsländer. Subventioner och regelverk inom jordbrukssektorn motverkar utvecklingsländers möjlighet att exportera och handla. Så kallad ”land grabbing”, det vill säga att ekonomiskt starka krafter köper upp stora markområden, är ett problem i vissa utvecklingsländer. Kvinnors rättigheter när det gäller att äga och ärva mark är svaga i många utvecklingsländer.

Sverige är en aktiv part i det internationella arbetet med tryggad livsmedelsförsörjning, bl.a. genom att främja en långsiktigt hållbar produktivitet utveckling inom jordbruket i utvecklingsländer, anpassat till lokala förhållanden, och genom insatser för ökad jämställdhet, utbildning, forskning och innovation. Sverige är även en aktiv part i olika handelsförhandlingar och verkar för att utvecklingsländernas intressen beaktas, inte minst inom Världshandelsorganisationen (WTO) och genom att verka för borttagandet av handelshinder, minska tullnivåer samt genom att stärka utvecklingsländers möjlighet att delta och ha inflytande i olika handelsförhandlingar.

Sveriges förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig behöver stärkas på bred front. En stegvis förstärkning av det civila försvaret sker under totalförsvarsperioden 2021–2025. En viktig del i det arbetet är att stärka det civila försvaret, bl.a. försörjningsberedskapen, där livsmedelsförsörjningen är en viktig del.

Länders förmåga att mobilisera skatteintäkter och kanalisera denna resurs för att understödja en hållbar och inkluderande samhällsutveckling är en avgörande faktor i arbetet med att uppnå Agenda 2030. Omfattningen och kvaliteten på den samhällsservice som drivs i offentlig regi inom områden som utbildning, hälsovård, infrastruktur och socialförsäkring är direkt avhängig statens förmåga att mobilisera skatteintäkter. Skatteintäkter möjliggör en jämlik fördelning av välstånd vilket skapar bättre förutsättningar för demokrati och rättssäkerhet, liksom för en mer inkluderande samhällsutveckling. I många länder är dock kapital- och skatteflykt ett hinder mot inhemsk resursmobilisering. Ett samstämmigt arbete mellan bl.a. finans-, närings- och utrikespolitik samt rättslig politik behövs för att motverka kapital- och skatteflykt.

Samstämmighet mellan politikområden och motverkandet av skatteflykt, transparens och anti-korruption, samt stärkande av nationella skattesystem är fortsatt viktiga frågor för regeringen. Beskattning är den mest effektiva och långsiktiga inkomstkällan ur ett hållbarhetsperspektiv. Addis Tax Initiative's (ATI) deklARATION för 2020–2025 med dess fyra åtaganden ses som vägledande för det svenska arbetet mot kapital- och skatteflykt. Åtagandena inkluderar bl.a. att kontinuerligt genomföra analyser av så kallade spillover-effekter, samstämmighet och transparens inom skatteområdet. Regeringen bidrar till flera multilaterala initiativ och insatser som syftar till ökad transparens, minskad korruption och skatteflykt bl.a. inom Europarådet, OECD, UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) och CCPCJ (FN:s straffrättskommission). Inom exempelvis OECD och Internationella valutafonden (IMF) bidrar Sverige med totalt 76 miljoner kronor under perioden 2017–2023 för att adressera denna särskilda problematik.

Hållbar konsumtion och produktion

Produktion och konsumtion av varor och tjänster påverkar en hållbar global utveckling, inte minst i utvecklingsländer och när det gäller människor som lever i fattigdom. Påverkan på exempelvis miljö, klimat och hälsa uppstår lokalt, regionalt, nationellt och globalt både före och efter det att konsumenter köper och använder en vara eller tjänst. En stor andel av de utsläpp som uppstår i tidiga skeden av produktion för importerade varor och material samt under internationella transporter och resor förekommer utanför Sveriges gränser. Arbetet med hållbar konsumtion och produktion kräver samstämmighet mellan en rad områden som närings-, jordbruks-, fiske-, utrikes-, livsmedels-, hälso-, konsument-, arbetsmarknads-, utbildnings- och miljö-, klimat- och energipolitiken.

Regeringen arbetar på olika sätt för att säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Sverige arbetar aktivt med genomförandet av det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion (10YFP). Sverige leder, tillsammans med Uruguay, en högnivåallians för kemikalier och avfall och är drivande i en global plastöverenskommelse. Sverige stödjer, genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida),

även utvecklingsländers omställning mot hållbar konsumtion och produktion genom att stärka kapaciteten hos myndigheter och organisationer i utvecklingsländer, deras deltagande i internationella konventioners arbete om kemikalier och avfall, att utveckla lagstiftning och stärka deras kapacitet i genomförande och efterlevnad. På handelsspåret verkar Sverige bland annat för ambitiösa hållbarhetskapitel i EU:s frihandelsavtal och driver på för att främja klimatvänliga varor och tjänster inom WTO med syfte att underlätta den gröna omställningen. Sverige driver också på för att internationella och europeiska regelverk för offentlig handelsfinansiering ska bidra till att nå de globala målen för hållbar utveckling och uppfyllandet av Parisavtalet. Genom höga hållbarhetskrav i hela värdekedjan och genom att partnerländer får tillgång till Sveriges ledande innovativa teknik och digitaliseringsmöjligheter, bidrar det svenska exportfinansieringssystemet redan till att styra investeringar mot hållbarhet. Sveriges arbete med att ställa om vårt eget samhälle kan på så sätt även bidra till att påskynda andra länders gröna omställning.

Hållbart företagande

Företag är centrala aktörer i genomförandet av Agenda 2030 och uppfyllandet av de globala målen för hållbar utveckling. Hållbart företagande handlar om att driva företag på ett ansvarsfullt sätt för att bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar samhällsutveckling och omfattar bl.a. mänskliga rättigheter, anständiga arbetsvillkor, hänsyn till miljö och klimat och antikorruption, jämställdhet, barnrättsperspektivet och mångfald. Ett samordnat och samstämmigt arbete för hållbart företagande berör flera aktörer och politikområden, som närings-, handels-, arbetsmarknads-, miljö-, klimat- och energi-, finans-, kultur- och utrikespolitiken.

Många företag bedriver i dag verksamhet på en internationell arena, ofta på svåra marknader, och genom globala leverantörskedjor och affärsrelationer. Svåra marknader präglas ofta av politiska, sociala och miljömässiga utmaningar som kan leda till olika mål- och intressekonflikter i förhållande till en hållbar global utveckling. Det kan t.ex. gälla brister i respekten för mänskliga rättigheter, jämställdhet och arbetsvillkor, miljö- och klimatomständigheter samt problem med korruption, svaga institutioner eller kapital- och skatteflykt.

Regeringen arbetar för att på olika sätt främja ett hållbart företagande. Regeringens export- och investeringsstrategi från 2019 innehåller ett stärkt fokus på ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet och regional tillväxt. Den betonar vikten av exempelvis hållbara investeringar, hållbar produktion, hållbar upphandling, social utveckling, fossilfri produktion och hållbara lösningar. Regeringen antog 2015 en handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter samt under 2019 en uppdaterad plattform för internationellt hållbart företagande. Plattformen tar sin utgångspunkt i ett handelsfrämjande som är ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart. Regeringen har i plattformen uttryckt en tydlig förväntan på att svenska företag följer internationella riktlinjer. I dessa riktlinjer ingår bl.a. för exporterande och importerande företag att visa

tillbörlig aktsamhet (due diligence) genom att hantera risker relaterade till mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, klimat, jämställdhet och korruption. Sverige bedriver också ett aktivt arbete inom EU i frågor som kopplar till tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet.

Skr. 2021/22:247

Säkerhet och utveckling

Arbetet med säkerhet och utveckling är grundläggande för genomförandet av Agenda 2030 i sin helhet. Kopplingen mellan säkerhet och hållbar utveckling har inte minst tydliggjorts i ljuset av Rysslands invasion av Ukraina som lett till enorma humanitära konsekvenser i regionen men som även påverkar den globala ekonomin och den globala försörjningen av bl.a. livsmedel och energi. Regeringens arbete för fred och säkerhet går hand i hand med bekämpandet av fattigdom och klimatförändringarna. Värmandet om individens mänskliga rättigheter är central i det internationella freds-, säkerhets- och utvecklingsarbetet. Arbetet med fred, säkerhet och utveckling kräver ett samordnat och samstämtigt arbetssätt mellan politikområden som försvars-, miljö-, social-, kultur-, migrations- och utrikespolitik liksom rättsliga frågor.

Regeringen arbetar brett med de säkerhetspolitiska utmaningarna bl.a. inom områden som väpnade konflikter, terrorism, klimatförändringar, flyktingströmmar och migration, pandemier och människosmuggling. Insatser för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer är grundläggande inom det fredsbyggande arbetet. Regeringen arbetar aktivt med att främja inkluderande fredsprocesser och rättigheter, inte minst att främja kvinnors deltagande utifrån agendan om kvinnor, fred och säkerhet.

Regeringens strävan är att effekter av den svenska krigsmaterielexporten som är negativa för ansträngningarna att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling ska undvikas. Enligt propositionen Skärpt exportkontroll av krigsmateriel (prop. 2017/18:23) bör utförseln eller utlands-samverkans påverkan på en rättvis och hållbar utveckling i den mottagande staten beaktas vid tillståndsprövningen. Effekterna på hållbar utveckling beaktas även genom tillämpningen av EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport, vars åttonde kriterium lyfter fram mottagarländerns tekniska och ekonomiska förmåga och behovet av att beakta om den hållbara utvecklingen riskerar att allvarligt hindras av en tilltänkt export.

4 Redovisning av de globala målen för hållbar utveckling

Arbetet med att genomföra redan beslutade riksdagsbundna mål är avgörande för genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. De riksdagsbundna målen i respektive utgiftsområde redovisas årligen i budgetpropositionen i enlighet med budgetlagen (2011:203). Lagen ställer särskilda krav på återrapportering i budgetpropositionen men av naturliga skäl blir redovisningen uppdelad i de olika

utgiftsområdena. Regeringen betonar i propositionen om Agenda 2030 att det finns behov av att ge en samlad överblick och en fördjupad redovisning av Agenda 2030 till riksdagen.

I avsnitt 4.1–4.17 gör regeringen för första gången en bedömning av måluppfyllelsen för agendans delmål. Målsättningarna i Agenda 2030 är satta utifrån ett globalt perspektiv. När världens regeringar antog Agenda 2030 åtog de sig att genomföra agendan utifrån varje lands förutsättningar och utifrån nationellt relevanta mål. Sveriges måluppfyllelse från 2015 när agendan antogs, bör därför ses i relation till såväl svenska nationella mål som till de målsättningar som överenskommits globalt. För vissa delmål finns inte någon uttalad målnivå på nationell nivå. I vissa fall uttrycks målen i termer av ”halvera” eller ”avsevärt öka” och SCB konstaterar i sin lägesuppdatering om Agenda 2030 från 2019 att om ett land t.ex. ligger långt över ett globalt medelvärde kan det vara svårt att uppfylla målet. Bedömningarna som görs i denna skrivelse ska därför snarast ses som en bedömning av en riktning eller trend mot måluppfyllelsen. Av samma anledningar har bedömningarna ibland gjorts på grundval av tidsserier som går längre tillbaka än 2015 och som därför på ett bättre sätt visar trender.

I vissa fall saknas data för den statistiska uppföljningen. Det kan delvis bero på att delmålet inte följs upp på nationell nivå då delmålet inte bedöms relevant i en nationell kontext men det kan också bero på att det finns behov av att utveckla indikatorsystemet för dessa delmål. Flera av delmålen är uppnådda i Sverige men det finns fortsatt mer att göra vad gäller det globala genomförandet. Delmål med ”a”, ”b” och ”c” är metoder för att nå målen och det görs ingen bedömning för dessa.

I de fall där regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att uppnå delmålet så är detta inte nödvändigtvis kopplat till enbart insatser från regeringen. Agenda 2030 betonar nödvändigheten av alla samhällsaktörers delaktighet och att genomförandet är ett gemensamt ansvar, från samhälls- till individnivå. Agenda 2030 tydliggör även att det är varje lands regering som har det huvudsakliga ansvaret för uppföljningen och utvärderingen av Agenda 2030 men för att uppnå agendans mål krävs insatser och åtgärder från alla relevanta aktörer, inklusive civilsamhälle, arbetsmarknadens parter, näringsliv, forskning, högre utbildning, regioner och kommuner. För regeringen är det viktigt att verka för ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt genomförande av Agenda 2030. Eventuella utgifter som uppstår ska finansieras ansvarsfullt och enligt existerande budgeterings- och finansieringsprinciper.

För varje mål görs också en genomgång av ett antal områden som regeringen bedömer är prioriterade för målets uppfyllnad i sin helhet. Detta urval av områden ska inte ses som heltäckande utan som exempel för att visa den bredd av områden som har koppling till målets genomförande.

Mål 1: Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt.

Sverige har ett nationellt socialt grundskydd för alla. Utmaningen för Sverige är att den ekonomiska ojämlikheten mellan olika grupper och individer i samhället inte minskar och att resurssvaga personer är mer utsatta än andra. Därför behöver den befintliga grundtryggheten även fortsatt stärkas och utvecklas i syfte att utjämna ojämlikhet och minska fattigdom.

Delmålens utveckling

- 1.1 Delmålet om att senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt bedöms utifrån ett globalt perspektiv och utgör ett viktigt incitament för Sveriges utvecklingssamarbete. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 1.2 Sverige har lägst materiell fattigdom inom EU. Dock har andelen personer med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten ökat mellan 2015 och 2019. I åldrarna över 65 år, där denna andel är mycket högre bland kvinnor än män, skedde ett trendbrott under 2020 när andelen personer med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten minskade. Minskningen var större för kvinnor än för män. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 1.3 Sverige har ett socialt grundskydd för alla. Sverige har uppfyllt delmålet.
- 1.4 Delmålet handlar om lika rätt till egendom, grundläggande tjänster, teknologi och ekonomiska resurser. Data saknas för uppföljningen i Sverige.
- 1.5 Sverige arbetar med att bygga motståndskraft mot katastrofer både nationellt och internationellt. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

Utvalda områden för mål 1

Förstärkningar i socialförsäkringen för enskilda och familjer med låg inkomst

Regeringen har sedan 2015 genomfört en rad åtgärder inom socialförsäkringen som har direkt bäring på att stärka den ekonomiska tryggheten för de mest resurssvaga. I det här avsnittet nämns ett urval av åtgärderna.

För de pensionärer som har det sämst ställt ekonomiskt, ofta äldre och ensamstående kvinnor, förbättrades grundskyddet i pensionssystemet 2020 genom att grundnivån i garantipensionen och taket i bostadstillägget för pensionärer höjdes, inkomstprövningen i bostadstillägget ändrades och ett fribelopp för arbetsinkomst infördes i äldreförsörjningsstödet. Fr.o.m. den 1 augusti 2022 höjs bostadstillägget för pensionärer ytterligare. Regeringen föreslår i vårandringsbudgeten för 2022 att ett garantitillägg

ska införas till pensionärer med låga eller ingen inkomstgrundad pension. Reformen ger en halv miljon pensionärer 1 000 kronor mer i plånboken varje månad. För de som har arbetat ett helt arbetsliv med låg lön, infördes den nya förmånen inkomstpensionstillägg 2021. Flera ändringar av sjukpenningens regelverk har genomförts för att stärka den ekonomiska tryggheten vid sjukdom och ge bättre förutsättningar för rehabilitering och återgång i arbete. För personer som drabbas av långvarigt nedsatt arbetsförmåga, har sjuk- och aktivitetsersättning i form av garanti-ersättning och bostadstillägget höjts fr.o.m. 2022, samtidigt som skatten för personer med sjuk- och aktivitetsersättning sänkts. Åtgärderna ökade den ekonomiska standarden samtidigt som principen om att det ska löna sig att ha arbetat värnades.

För barnfamiljer med svag ekonomi har flera förstärkningar gjorts i syfte att förbättra situationen. Både bostadsbidragets inkomstgränser och underhållsstödet har höjts i flera steg de senaste åren. Från och med augusti 2022 höjs underhållsstödet för barn som är sju till och med tio år ytterligare, vilket innebär en förstärkning av ekonomin för framför allt ensamstående kvinnor med barn. Många barn med låg ekonomisk standard lever i dessa hushåll och gynnas av förstärkningen.

Den 18 januari 2022 överlämnade Utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (BUMS) sitt slutbetänkande (SOU 2021:101). Där föreslås bl.a. att beräkning av bostadsbidrag och betalningsskyldighet för underhållsstödet ska baseras på Skatteverkets månadsuppgifter, vilket bedöms kunna minska återkraven av bostadsbidrag med mer än 90 procent och minska risken för skuldsättning hos barnfamiljer och unga med bostadsbidrag.

Sveriges internationella utvecklingssamarbete

Genom utvecklingssamarbetet bidrar Sverige till andra länders genomförande av mål 1. Det övergripande målet för det svenska utvecklingssamarbetet är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Sverige prioriterar att fortsatt avsätta en procent av Sveriges bruttonationalinkomst (BNI) till bistånd.

Sveriges regering antog i december 2016 ett nytt policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd, med en mångdimensionell syn på fattigdom som inte enbart inkluderar brist på materiella tillgångar utan även brist på makt och inflytande över den egna situationen, valmöjligheter, säkerhet och respekt för mänskliga rättigheter. Fattiga människors perspektiv på utveckling ska integreras genomgående i utvecklingssamarbetet.

Under 2021 tecknade Sverige nya fleråriga kärnstödsavtal med nio av FN:s fonder och program, i syfte att bidra till ett mer effektivt utvecklingssamarbete och verksamhet för att minska fattigdom. Sveriges kärnstöd till multilaterala organisationer har bl.a. varit avgörande för deras förmåga att snabbt ställa om verksamheten för att t.ex. möta pandemins utmaningar. Detta har i sin tur främjat arbetet med att nå de mest utsatta grupperna i linje med den centrala principen i Agenda 2030 att inte lämna någon utanför.

Mål 2: Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Ojämligheten inom hälsoområdet fortsätter att öka. Övervikt, framför allt fetma, är ett tilltagande folkhälsoproblem som bl.a. är kopplat till ohälsosamma matvanor. Svensk livsmedelsproduktion kännetecknas av hög kvalitet och säkerhet och av en hög standard inom miljö- och klimatområde. Andelen ekologiskt odlad åkermark i slättbygd ökar, men bevarandet av den biologiska mångfalden har en negativ utveckling. Internationellt är Sverige en aktiv part i arbetet med tryggad livsmedelsförsörjning, bl.a. genom FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), Världsorganisationen för djurhälsa (OIE), Världslivsmedelsprogrammet (WFP) och Internationella jordbruksutvecklingsfonden (IFAD).

Delmålens utveckling

- 2.1 Halterna av hårt reglerade miljögifter i modersmjölk och blod minskade, medan långkedjiga högfluorerade ämnen, så kallade PFAS, visar på en ökning i början av tidsperioden, vilket sedan har nått en plåtå. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 2.2 Övervikt och fetma är ett stort folkhälsoproblem, som också kryper nedåt i åldrarna. Andelen vuxna med fetma har tredubblats sedan 1980-talet. I dag har omkring hälften av den vuxna befolkningen övervikt eller fetma. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 2.3 Jordbrukssektorns totala produktionsvärde ökade gradvis till och med 2017. Sommartorkan 2018 påverkade produktionsvärdet som gick ner kraftigt det året. Effekten av torkan syns också tydligt i den beräknade kvävebalansen för jordbruksmark som ökade kraftigt för 2018, men som annars under en lång tid stadigt minskat. Sysselsättningen inom jordbrukssektorn har sjunkit kontinuerligt under lång tid. Åtgärder inom detta område som syftar till en omställning mot en hållbar livsmedelskedja genomförs inom ramen för regeringens livsmedelsstrategi och den gemensamma jordbrukspolitikerna.
- 2.4 Den svenska animalieproduktionen har EU:s lägsta användning av antibiotika. Den svenska jordbruksmarkens produktionsförmåga bedöms vara god. Svensk livsmedelsproduktion kännetecknas av hög kvalitet och av en hög standard inom miljö- och klimatområdet. Ett ökat intresse för hälsosamma, säkra och hållbart producerade livsmedel utgör en viktig och växande del av marknaden, vilket gynnar svensk export av livsmedel. Odlingslandskapets biologiska mångfald följs med hjälp av populationsindex för gräsmarksfjärilar och fåglar. Resultaten tyder på minskad biologisk mångfald. Samtidigt

- ökar andelen ekologiskt odlad jordbruksmark i slättbygd. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 2.5 Tillståndet för de växtgenetiska resurserna bedöms vara gott. Bevarande av svenska fröförökade genresurser finns hos Nordiskt Genresurscentrum och hos den Nationella genbanken för vegetativt förökade växter. Återförande av kulturväxter på marknaden sker genom programmet för odlad mångfald. Andelen lokala husdjursraser som klassas som hotade har ökat från 63 procent 2014 till 86 procent 2021. Regeringen bedömer att Sverige kommer att nå delmålet med redan beslutat politik vad gäller växtgenetiska resurser men att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet för husdjursgenetiska resurser.

Utvalda områden för mål 2

Hållbara livsmedelssystem

Omställningen till hållbara livsmedelssystem berör alla delar av livsmedelssystemet, såväl nationellt, som på EU-nivå och globalt. Hållbara livsmedelssystem utgör det paraply, under vilket alla insatser som rör bl.a. livsmedelproduktion och konsumtion, matsvinn och livsmedelsförluster, markanvändning, distribution och handel samlas i syfte att nå de globala målen och Agenda 2030.

Övergripande har det konstaterats att världen inte kommer kunna nå målen i Agenda 2030 om inte livsmedelssystemen globalt ställs om. En omställning till mer hållbara och motståndskraftiga livsmedelssystem, där ingen lämnas utanför, är således nödvändig. FN:s toppmöte, Food Systems Summit (FSS), som ägde rum i september 2021 var ett avstamp för det fortsatta – och intensifierade – arbetet med omställning. Sveriges position inför FSS var att arbetet för omställning till hållbara livsmedelssystem globalt ska fortsätta ännu mer aktivt efter toppmötet. Sverige har engagerat sig i några av de koalitioner (arbetsgrupper) som är ett resultat av FSS. Det är koalitioner för skolmåltider, livsmedelsförluster och matsvinn, jordbruk och innovation kopplat till klimatet samt hållbara och hälsosamma dieter.

Sverige har också tagit fram en nationell färdväg, där arbetet fortgår och kommer att följas upp. Det är centralt att fortsätta säkerställa sektorsövergripande samarbete, att förstärka synergier samt identifiera och lösa ut målkonflikter. För detta krävs en gemensam ansats. Målsättningen är att Sverige ska vara drivande i arbetet för omställningen till hållbara livsmedelssystem.

Bevara den växtgenetiska mångfalden i livsmedelproduktionen

Arbetet med bevarande av de växtgenetiska resurserna har utvecklats under perioden. 2016 invigdes den nationella genbanken på Campus Alnarp, Sveriges lantbruksuniversitet. Där ligger också den nordiska genbanken NordGen. NordGen flyttar in i ett nytt ändamålsenligt hus under 2022, med extra finansiellt stöd från Sverige. NordGen har också implementerat ett nytt datasystem för frösamlingen som bidrar till högre

användarvänlighet och därmed lättare användning på sikt. Databasen används också av den nationella genbanken. Denna nya infrastruktur bedöms ge bra förutsättningar för fortsatt bevarande och nyttjande av de växtgenetiska resurserna.

Skr. 2021/22:247

4.3 Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Mål 3: Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Folkhälsan i Sverige är god i en internationell jämförelse, men fortsatt arbete krävs för att en fortsatt positiv utveckling ska omfatta alla. Hälsoläget, inte minst ojämlikhet i hälsa, speglar den bredare samhällsutvecklingen. Insatser behöver riktas mot att skapa mer likvärdiga livsvillkor och förutsättningar för friska liv under hela livsrytmen och för alla människor, genom såväl samhällsinsatser som åtgärder inom hälso- och sjukvården. Sverige har ett långsiktigt engagemang för en god och jämlik hälsa, även i andra länder och globalt.

Delmålens utveckling

- 3.1 För att bidra till att målet om minskad mödradödlighet ska nås i fler av världens länder behövs ytterligare åtgärder där svenska insatser genom utvecklingssamarbete och ett pådrivande globalt SRHR-arbete är av stor betydelse. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 3.2 Spädbarnsdödligheten är mycket låg och ligger klart under delmålet. Sverige har uppfyllt delmålet.
- 3.3 Det har skett en halvering av antalet nya fall i hepatit B per invånare samt en viss minskning av tuberkulos och malaria. Däremot ses ingen tydlig minskning av nya hiv-fall. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 3.4 Dödligheten i flera kroniska sjukdomar minskar, men olika mycket för olika grupper. Psykisk ohälsa fortsätter att öka, särskilt bland unga kvinnor. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 3.5 Riskkonsumtionen av alkohol har minskat bland yngre men ökar något bland äldre. Cannabisanvändningen har ökat i befolkningen under perioden 2006–2020. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 3.6 Sverige är ett föregångsland när det gäller trafiksäkerhet och hade infört ett halveringsmål redan före Agenda 2030. Antalet dödade och svårt skadade i vägtrafikolyckor har halverats sedan början av 2000-talet. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 3.7 Tillgången till sexuell och reproduktiv hälsovård är allmän i Sverige. Sverige har en nationell strategi för SRHR, men kunskapsbrist är vanligt bl.a. bland unga som nyligen

- invandrat. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 3.8 Sjukvården är offentligt finansierad och omfattas av ett högkostnadsskydd. Andelen som haft behov av vård men avstått av ekonomiska orsaker varierar mellan olika grupper. Störst är andelen på 15 procent bland arbetslösa. Papperslösa har begränsad tillgång till vård. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 3.9 Det finns socioekonomiska skillnader både vad gäller barns exponering för miljörelaterade riskfaktorer och deras tillgång till hälsofrämjande faktorer. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

Utvalda områden för mål 3

Ett förbättrat folkhälsoarbete nationellt och globalt

Riksdagen antog i juni 2018 ett omformulerat övergripande folkhälsomål och en reviderad målstruktur för folkhälsopolitiken. Målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation (prop. 2017/18:249).

I januari 2021 presenterade Folkhälsomyndigheten en stödstruktur för det statliga folkhälsoarbetet. Syftet är att stärka de nationella aktörerna i arbetet, utveckla samarbetsformer och förbättra erfarenhetsutbytet mellan dem. Efter framgångsrika pilotprojekt har regeringen gett länsstyrelserna i uppdrag att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälsopolitiken. Stödstrukturen har redan väckt intresse internationellt för att ta del av Sveriges erfarenheter av arbetet.

Covid-19-pandemin har satt människors och samhällets hälsa i centrum och tydliggjort hur folkhälsofrågor spänner över flera politikområden både nationellt och internationellt. Sverige har fortsatt sitt starka engagemang för global hälsa, inklusive för SRHR för alla, där ett omfattande bistånd på hälsoområdet, kapacitetsutveckling samt tvärsektorieell samverkan och erfarenhetsutbyte ingår.

Sveriges arbete nationellt och internationellt mot antimikrobiell resistens (AMR)

Regeringen presenterade i februari 2020 en uppdaterad nationell strategi för arbetet mot antibiotikaresistens för perioden 2020–2023. Regeringen har gett ett 20-tal myndigheter i uppdrag att ingå i en nationell samverkansfunktion som även involverar icke-statliga aktörer. Myndigheterna i samverkansfunktionen genomför en rad aktiviteter utifrån en gemensam handlingsplan, där bl.a. Sveriges omfattande satsningar på forskning och innovation ingår. Regeringen tillsatte i maj 2021 en särskild utredare med uppdrag att utreda hur Sverige kan effektivisera och stärka sitt arbete för ansvarsfull antibiotikaanvändning i djurhållningen globalt (dir. 2021:33). Utredningen ska omfatta Sveriges internationella arbete liksom sådana initiativ på nationell nivå som skulle kunna få effekt, direkt

eller indirekt, på antibiotikaanvändningen i djurhållningen globalt. Skr. 2021/22:247
Uppdraget ska redovisas senast den 31 juli 2022.

Sverige driver aktivt frågor om antimikrobiell resistens såväl inom EU som globalt. I februari 2022 tillsatte regeringen en AMR-ambassadör med uppdrag att ytterligare stärka genomförandet av Sveriges strategi och verka för konkreta åtgärder och framsteg inom EU och internationellt. Exempel på fora för Sveriges internationella arbete är förutom de multilaterala organisationerna också One Health Global Leaders Group som syftar till att skapa politiskt engagemang för det globala arbetet, samt Alliance of Champions, en grupp av hälsoministrar med särskilt engagemang i frågan som Sverige tillsammans med Storbritannien initierade 2016.

Aktivt arbete mot cancer

Regeringen beslutade 2018 om en långsiktig inriktning för cancervården som utgår från den nationella cancerstrategin från 2009 och omfattar hela vårdkedjan. Den största satsningen är arbetet med standardiserade vårdförlopp som har förbättrat effektivitet, jämlikhet och kvalitet i vården – framgångar som även inspirerat andra delar av vården att införa liknande arbets sätt. Inom barncancerområdet har en nationell arbetsgrupp tagit fram en handlingsplan med över 60 insatser som ska stärka kvaliteten inom vården.

Regeringen har gjort betydande satsningar inom tidig upptäckt och prevention. Exempelvis inom precisionsmedicin för utveckling och implementering av gensekvensering för barncancer och kvinnors cancer, och inom screening av livmoderhalscancer, i kombination med så kallad catch-up-vaccinering i syfte att kunna utrota livmoderhalscancer.

4.4 Mål 4: God utbildning för alla

Mål 4: Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Utbildningsnivån i Sverige är hög och det svenska utbildningssystemet ger tillgång till avgiftsfri utbildning genom hela livet oavsett var i landet individen bor och oberoende av socioekonomiska förutsättningar. Tillgången till högre utbildning är god i hela landet, liksom examinerades möjligheter att träda in och etablera sig på arbetsmarknaden.

Delmålens utveckling

4.1 Sverige har ett väl utvecklat utbildningssystem för alla barn och unga som ger tillgång till avgiftsfri grundskole- och gymnasieutbildning. Sverige står dock inför fortsatta utmaningar när det gäller en likvärdig utbildning för alla elever och en ökad uppdelning av elever på olika skolor. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

- Skr. 2021/22:247
- 4.2 Alla barn i Sverige ska från och med ett års ålder erbjudas förskola. Regeringen bedömer att Sverige kommer nå delmålet med redan beslutad politik.
  - 4.3 Sveriges kommuner är skyldiga att erbjuda avgiftsfri yrkesutbildning. Högre utbildning är avgiftsfri för medborgare i länder inom EES. Tillgången till livslångt lärande är god. Sverige har uppfyllt delmålet.
  - 4.4 Andelen personer i åldern 30–34 år som har uppnått en eftergymnasial utbildning på minst två år är 52 procent (43 procent män och 61 procent kvinnor), en betydligt högre andel än genomsnittet i EU som är 41 procent (36 procent män och 46 procent kvinnor). Sverige har uppfyllt delmålet.
  - 4.5 Sverige har ett väl utvecklat utbildningssystem för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Sverige har uppfyllt delmålet.
  - 4.6 Inom kommunal vuxenutbildning finns möjlighet att lära sig läsa, skriva och räkna på grundläggande nivå. Sverige har uppfyllt delmålet.
  - 4.7 Utbildning för hållbar utveckling är ett långsiktigt åtagande för Sverige och är införlivad i författningar som avser alla nivåer i det svenska utbildningssystemet. Regeringen bedömer att Sverige kommer att nå delmålet med redan beslutad politik.

Utvalda områden för mål 4

Minskad segregation för en mer jämlik skola

Det behövs fortsatta ansträngningar för att öka likvärdigheten i skolan samt för att motverka segregationen. Insatser för att ge alla elever samma möjligheter att utvecklas så långt som möjligt oavsett förutsättningar och bakgrund behöver fortsätta. Det finns även utmaningar kopplat till skillnader i resultat mellan pojkar och flickor.

Regeringen lämnade i mars 2022 propositionen Ökad likvärdighet för skolhuvudmän (prop. 2021/22:161) och propositionen Ett mer likvärdigt skolval (prop. 2021/22:158) till riksdagen. Förslagen i propositionerna syftar till att öka möjligheten att ge alla barn och elever tillgång till god och likvärdig utbildning oavsett huvudman samt öka likvärdigheten i skolan och minska skolsegregationen. Regeringen har i mars 2022 även lämnat propositionen Förskola för fler barn (prop. 2021/22:132), som syftar till att öka deltagandet i förskolan, till riksdagen. För att förbättra kunskapsresultaten och stärka likvärdigheten har riksdagen, i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen 2022, beslutat om en förstärkning av det statliga stödet för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling med 6,5 miljarder kronor. Att kunna läsa är en fråga om delaktighet i samhället, vilket framgår i skrivelsen Barns och ungas läsning (skr. 2020/21:95). Regeringen beslutade därför i september 2021 om att inrätta ett läsråd.

Det finns behov att öka andelen kunniga och kompetenta lärare i syfte att förbättra kunskapsresultaten så att alla elever ges de kunskaper de behöver för livet och arbetslivet. Det krävs även fortsatt arbete för att främja en god tillgång till utbildning för vuxna i hela landet och ökade möjligheter till omställning och kompetensutveckling. Vidare krävs fortsatta investeringar i kunskap och innovation för att befästa Sveriges position som ledande forskningsnation, möta nationella och globala samhällsutmaningar och bygga ett starkare samhälle.

Regeringen har föreslagit ett nytt omställningsstudiestöd och har den 22 mars 2022, utifrån en överenskommelse med Centerpartiet, överlämnat en proposition till riksdagen. Det föreslagna omställningsstudiestödet är ett komplement till det reguljära studiestödet och syftar till att förbättra förutsättningarna för vuxna att finansiera studier som kan stärka deras framtida ställning på arbetsmarknaden. Reformen kan bl.a. medföra ett ökat intresse för utbildningar som gynnar klimatomställningen.

Regeringen har genom kunskapslyftet även finansierat upp till 160 000 nya utbildningsplatser sedan 2015 inom kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskola, folkhögskola och högskola. Delar av satsningen möjliggör utbyggnad av olika utbildningar med stor betydelse för att främja en hållbar utveckling, exempelvis solenergiprojektör och vindkraftstekniker. Genom bl.a. Lärarlyftet ges fler lärare möjlighet att komplettera sin utbildning och bli behöriga att undervisa i fler ämnen, årskurser och skolformer.

För universitet och högskolor har kraven stärkts för att redovisa arbete för att främja en hållbar utveckling och kopplingen till Agenda 2030. Regeringen har gett lärosätena i uppdrag att rapportera hur de har följt upp rekommendationerna i den tematiska utvärdering om hållbar utveckling som genomförts av Universitetskanslersämbetet 2017.

Regeringen har i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 (prop. 2020/21:60) fokuserat på ett antal övergripande samhällsutmaningar, såsom klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering och kompetensförsörjning. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag.

Globala aspekter

I det multilaterala samarbetet framhåller Sverige utbildning som en mänsklig rättighet och som en förutsättning för hållbara demokratiska samhällen. Som tredje största kärnstödsgivare till Unicef har Sverige t.ex. bidragit till att 301 miljoner barn har kunnat nås med distansutbildning under covid-19-pandemin och att 43,4 miljoner barn fick tillgång till utbildningsmaterial. Som den största givaren av flexibla medel till FN-organet Unescos utbildningssektor har Sverige också stärkt Unesco i rollen som ansvarigt FN-organ att leda arbetet med mål 4.

4.5 Mål 5: Jämställdhet

Mål 5: Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Sverige uppfyller flera globala fastslagna kriterier för jämställdhet, och har ett rättsligt ramverk som främjar jämställdhet. Med den feministiska utrikespolitiken bidrar Sverige till det globala genomförandet av flera av delmålen. Samtidigt har Sverige utmaningar kopplat till bl.a. mäns våld mot kvinnor och ekonomisk jämställdhet.

Delmålens utveckling

- 5.1 Sverige har ett övergripande rättsligt ramverk för att främja, skydda och övervaka jämställdhet och icke-diskriminering på grund av kön. År 2018 införde Sverige en ny sexualbrottslagstiftning som bygger på frivillighet. Därmed uppfyller Sverige nu ytterligare ett globalt fastslaget kriterium för jämställdhet. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 5.2 Utsatthet för sexualbrott minskade 2020 för tredje året i rad. En större andel kvinnor än män utsätts: 7,7 procent av kvinnorna och 1,2 procent av männen (16–84 år) uppger att de utsattes för sexualbrott under 2020. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 5.3 År 2018 var det knappt 1 500 kvinnor i åldern 20–24 år som varit registrerade som gifta eller varit sammanboende med gemensamma barn före 18-årsdagen. Bland män i åldern 20–24 var antalet drygt 100 personer. oavsett parternas anknytning hit när äktenskapet ingicks. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 5.4 Enligt en mätning över fördelningen av det obetalda hem- och omsorgsarbetet mellan kvinnor och män som genomfördes 2010, så ägnade kvinnor i genomsnitt 45 minuter mer av sin tid per dygn åt detta än män. Enligt den TID-undersökning som SCB har haft i uppdrag att genomföra och som publicerades i maj 2022 kvarstår den könsstereotypa fördelningen av obetalt arbete. Kvinnor lägger t.ex. mer tid på matlagning, tvätt och omsorg om barn än män. Vård av barn är också en vanlig orsak till att kvinnor arbetar deltid. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 5.5 Efter det senaste riksdagsvalet, 2018, var könsfördelningen i riksdagen 46 procent kvinnor och 54 procent män. I kommunfullmäktige var andelen kvinnor strax över 40 procent och andelen män strax under 60 procent. I regionerna var knappt hälften av fullmäktigeledamöterna kvinnor och drygt hälften var män. I kommunerna 2019 utgjorde kvinnor en tredjedel av ordföranden i kommunala nämnder och knappt två tredjedelar var män. Bland chefer har könsfördelningen blivit något jämnare under de senaste åren och hamnade år 2019, för första gången i uppföljningen av agendan, inom intervallet 40/60.

- Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 5.6 Sverige har lagar och förordningar som garanterar fulla och lika rättigheter för kvinnor och män till sexuell och reproduktiv hälsovård, information och utbildning. Sverige är dessutom det enda land i världen som fullt ut uppfyller kriterierna i denna indikator. År 2015 uppgav 40,5 procent av kvinnorna och 57,6 procent av männen i åldern 16–29 år att de i skolan fått de kunskaper de behöver för att ta hand om sin egen sexuella hälsa. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

Utvalda områden för mål 5

Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra

Regeringen arbetar i enlighet med en tioårig nationell strategi 2017–2026 för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin betonar särskilt förebyggande insatser och mäns delaktighet.

I juni 2021 presenterade den dåvarande regeringen ett kraftfullt åtgärdsprogram för att intensifiera arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Detta följdes av ett åtgärdsprogram med 99 åtgärder som regeringen beslutade om i december 2021. Åtgärdsprogrammet innehåller bl.a. åtgärder om skärpt lagstiftning. Till exempel beslutade regeringen i februari 2022 om en proposition med förslag om att det ska införas ett särskilt brott för hedersförtryck. Regeringen har vidtagit omfattande åtgärder när det gäller att motverka hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Det våldsförebyggande arbetet måste utvecklas. Arbetet med ett nationellt våldsförebyggande program med fokus på insatser för metodutveckling, uppföljning, kunskapsspridning och förstärkt myndighetssamverkan har påbörjats.

Genom den feministiska utrikespolitiken är Sverige en drivande aktör för och finansiär av arbete mot mäns våld mot kvinnor, t.ex. genom FN och olika kvinnorrättsorganisationer. Frågor som rör SRHR är även en särskilt prioriterad fråga inom utrikes- och utvecklingspolitiken. Sverige har en särskild uppgift när det gäller att försvara och stärka bl.a. hbtqi-rättigheter, rätten till fri och säker abort samt tillgång till sexualundervisning.

Ekonomisk jämställdhet

När det gäller ekonomisk jämställdhet har kvinnors nettoinkomst som andel av mäns ökat marginellt sedan 2015. Samtidigt finns även skillnader mellan kvinnor och män vad gäller inkomstslag. Kvinnor får i större utsträckning än män inkomster från sociala transfereringar, t.ex. föräldrapenning, och män får i större utsträckning än kvinnor inkomster från marknaden; t.ex. lön, företagar- och kapitalinkomster. Regeringen har de senaste åren genomfört många reformer på arbetsmarknaden och i arbetslivet som syftar till att minska skillnaderna i arbetsinkomster mellan kvinnor och män och förbättra arbetsvillkoren. Ett exempel är åtgärder för

att fler utrikes födda kvinnor, som har ett lågt arbetskraftsdeltagande, ska ges möjlighet att delta på arbetsmarknaden. Regeringen har lagt fram förslag om att 90 dagar av föräldrapenningdagarna på grundnivå ska vara vikta för vardera föräldern, på samma sätt som redan gäller för föräldrapenning på sjukpenningnivå. Detta för att stimulera ett jämnt uttag av föräldraledighet även bland föräldrar med låga inkomster och för att motverka att föräldraförsäkringen blir en segregationsfälla för kvinnor.

Regeringen har våren 2022 i prop. 2021/22:176 lämnat förslag till att reformera arbetsrätten i linje med partsöverenskommelsen om trygghet, omställning och anställningsskydd. Bland annat ska anställningsavtal anses gälla på heltid, om inte annat har avtalats, vilket kan bidra till att främja den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

Därutöver har regeringen presenterat ett antal reformer av skatter och transfereringar som har en direkt påverkan på kvinnors och mäns inkomster under perioden 2019–2021 som bidrar till att den individuella disponibla inkomsten i genomsnitt ökar ungefär lika mycket för kvinnor som för män.

I februari 2022 lämnade Kommissionen för jämställda livsinkomster sitt slutbetänkande, *Minska gapet – Åtgärder för jämställda livsinkomster* (SOU 2022:4). Betänkandet innehåller en rad förslag och bedömningar som syftar till att långsiktigt öka den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män.

Genom den feministiska utrikespolitiken driver Sverige frågor om ekonomisk jämställdhet bl.a. genom att vara en av ledarna i UN Women's Generation Equality om ekonomisk jämställdhet. Sverige har i den globala handlingsplanen för initiativet drivit frågor om arbete mot diskriminerande lagstiftning, för ekonomiska och sociala reformer för jämställdhet. Detta inkluderar stärkta sociala trygghetssystem och stärkt roll för kvinnor på arbetsmarknaden, inklusive initiativet om social dialog, Global Deal, och frågor inom den feministiska handelspolitiken.

4.6 Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Mål 6: Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Nästantill hela Sveriges befolkning har god tillgång till säkert dricksvatten och goda sanitära förhållanden. Områden med brister finns, bl.a. vad gäller enskilda brunnar och avlopp, långsiktigt säkerställande av dricksvattenresurser och skydd av vattenrelaterade ekosystem. Sverige har också gjort satsningar för att främja kunskap och investeringar i avancerad rening av läkemedelsrester och andra svårnedbrytbara föroreningar samt de mest förorenade sedimenten. Sverige bidrar på flera sätt till det globala arbetet för målet.

Delmålens utveckling

6.1 I Sverige har alla tillgång till säkert dricksvatten men förebyggande åtgärder och anpassning till klimatförändringar

- behövs fortsatt. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 6.2 Sverige bidrar till det globala genomförandet. Som tredje största kärnstödsgivare till Unicef har Sverige bl.a. under 2020 bidragit till att 17 miljoner människor fått tillgång till dricksvatten, 13 miljoner människor fått tillgång till grundläggande sanitetstjänster samt att 110 länder kunnat införa lokala handtvättsprogram. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 6.3 År 2020 hanterades 95 procent av hushållens och industrins avloppsvattensflöden på ett säkert sätt. Fortsatta utmaningar finns bl.a. vad gäller enskilda avlopp och för att nå god ekologisk status för sjöar och vattendrag. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 6.4 Kunskapen om vattenuttag och vattenanvändning har ökat sedan 2017. Regeringen bedömer att Sverige kommer att nå delmålet med redan beslutad politik.
- 6.5 Sverige har en integrerad vattenförvaltning och bidrar även till global hållbar vattenresursförvaltning genom bl.a. EU, FN:s vattenkonvention om gränsöverskridande vatten (UNECE) och genom bilateralt arbete. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 6.6 Sedan 2015 har 145 naturreservat med limniskt syfte bildats och 554 vandringshinder åtgärdats, t.ex. med installation av fiskvägar. Ett stort arbete kvarstår dock eftersom fysisk påverkan från vattenkraftverk, dammar och markavvattning utgör ett betydande hot för ekosystemen i vattenmiljön. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

Utvalda områden för mål 6

Förbättrad vattenkvalitet och avloppsrening

Från 2017 till 2021 har anslaget för åtgärder för havs- och vattenmiljön ökat med 78 procent, till nästan 1,4 miljarder kronor. Flera utredningar har genomförts i syfte att förbättra vattenkvaliteten och minska övergödningen, t.ex. övergödningsutredningen och miljömålsberedningens tilläggsuppdrag om Havet och människan. Frågor om hållbara vattentjänster har utretts och regeringen har lagt en proposition under våren 2022 (prop. 2021/22:208). Regeringen har också gjort stora investeringar för att minska utsläppen av läkemedelsrester till miljön. Från 2018 till 2020 har regeringen avsatt cirka 250 miljoner kronor för utbyggnad av avancerad reningsteknik i avloppsreningsverk. Satsningen har förlängts inför 2021 och 2022 för att ytterligare minska utsläppen av läkemedelsrester och öka möjligheterna för återanvändning av avloppsvatten.

Vattenförvaltning

I juni 2020 fattade regeringen beslut om en nationell plan för omprövning av vattenkraften för att förse vattenkraftsanläggningar med moderna

miljövillkor. Stöden till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) har ökat och 2018 startade en satsning på lokala åtgärdssamordnare. Målet är att skapa ett långsiktigt arbetssätt för att genomföra fler åtgärder mot övergödning i de kust- och avrinningsområden som har störst problem. Åtgärdsprogram för vatten 2021–2027 har tagits fram av vattenmyndigheterna. Syftet är att nå miljökvalitetsnormerna för vatten till 2027 för att därigenom leva upp till kraven enligt EU:s ramdirektiv för vatten.

Skydd och återställande av vattenrelaterade ekosystem

Regeringen inledde en våtmarkssatsning 2018 för att stimulera kommuner att restaurera och anlägga våtmarker. De genomförda insatserna har bidragit till att balansera vattenflöden, öka tillskottet till grundvattnet samt bidragit till klimatanpassning och biologisk mångfald.

4.7 Mål 7: Hållbar energi för alla

Mål 7: Säkerställa tillgången till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

I Sverige har hela befolkningen tillgång till elektricitet, andelen förnybar energi fortsätter att växa och energieffektiviteten förbättras. Men det behövs ytterligare åtgärder för att nå målet, särskilt i ett globalt perspektiv. I ljuset av Rysslands invasion av Ukraina har regeringen ytterligare understrukt behovet av en påskyndad energiomställning och utfasning av fossila bränslen, för att minska import av fossila bränslen från Ryssland och minska utsläppen av växthusgaser.

Delmålens utveckling

- 7.1 Enligt tillgänglig statistik har 100 procent av befolkningen i Sverige tillgång till elektricitet. Globalt saknar dock omkring 770 miljoner människor fortfarande tillgång till elektricitet och fler än 2,5 miljarder människor saknar tillgång till effektiva spisar och är beroende av biomassa, kol och fotogen för matlagning. Detta skapar omfattande problem med luftföroreningar inomhus. Den globala energifattigdomen drabbar särskilt kvinnor och barn, vilka ofta bär ett oproportionerligt ansvar för matlagning och uppvärmning av hushåll. Att människor får tillgång till energisystem som är hållbara, både för hälsan och miljön, bidrar till en hållbar utveckling. Den positiva utvecklingen på området fram till 2019 har avstannat och arbetet behöver accelereras ytterligare på den globala nivån för att nå delmålet. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 7.2 Andelen förnybar energi i den totala slutliga energianvändningen ökade från 53 procent 2015 till 56 procent 2019. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

7.3 Energiintensiteten, angiven som kvoten mellan tillförd energi och BNP, har minskat med 21 procent mellan 2008 och 2019. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet. Skr. 2021/22:247

Utvalda områden för mål 7

Förnybar energi

Sverige har den högsta andelen av förnybar energi inom EU. Ökningen beror främst på en större användning av förnybara bränslen i transportsektorn samt en ökad vindkraftsproduktion.

Riksdagen har beslutat att Sverige ska ha 100 procent förnybar elproduktion till 2040. Detta är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut. och att utsläppen från inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010.

Utmaningar för att nå målet finns framför allt i transportsektorn och i vissa industribranscher. För att minska andelen fossila bränslen inom transportsektor och industri väntas en ökad efterfrågan på el i samhället. Regeringen har antagit en elektrifieringsstrategi för att möta den omfattande elektrifieringen.

Åtgärder som regeringen har vidtagit för att öka andelen förnybar energi inkluderar bl.a. det befintliga elcertifikatsystemet och avdraget för installation av grön teknik. Målet i elcertifikatsystemet nåddes under 2021. Sedan elcertifikatsystemets start i maj 2003 har nästan 23 200 nya elproduktionsanläggningar byggts med en total normalårsproduktion på 58,3 TWh. Det gröna avdraget tillsammans med det nu avskaffade solcellsstödet har bidragit till den rekordsnabba utbyggnaden av solcellsanläggningar. Totala solelproduktionen under 2021 var 1,1 TWh, en ökning på 40 procent jämfört med 2020.

Regeringen har beslutat om de första havsplanerna. Havsplanerna ger vägledning om vad som är den mest lämpliga användningen av olika havsområden. Energiutvinning är en användning bland flera. Planerna ska ge vägledning till myndigheter och kommuner vid planläggning och prövning av anspråk på användning av områdena.

Energieffektivitet

Energieffektivisering har en viktig roll i omställningen till hållbara energisystem såväl nationellt som globalt. Målet för energieffektivisering i Sverige är att energiintensiteten – förhållandet mellan den totala energitillförsel och BNP – ska minska med 50 procent mellan 2005 och 2030.

Den tillförda energin har varit relativt oförändrad sedan mitten av 1980-talet samtidigt som BNP ökat under samma period, vilket gör att energiintensiteten minskat över tid. Minskningen beror främst på minskning av den normalårskorrigerade tillförda energin och ökning av BNP.

Hur energiintensiteten utvecklas beror på utvecklingen av BNP och av mängden tillförd energi, vilket i sin tur kan bero på flera faktorer såsom energieffektiviseringsåtgärder, strukturomvandlingar inom industrin,

driften i kärnkraftverk, energilagring, utveckling av den svenska ekonomin och konjunkturen med mera. Utmaningar för att nå målet består av att korrigera för identifierade marknadsmisslyckanden så som kunskaps- och informationsrelaterade marknadsmisslyckanden inom samhällets sektorer.

Åtgärder som regeringen har vidtagit för att snabba på energi-effektiviseringen inkluderar sektorsstrategierna för energieffektivisering och permanenta medel till den kommunala energi- och klimat-rådgivningen.

4.8 Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mål 8: Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Sveriges tillväxt har återhämtat sig efter covid-19-pandemin. Det nationella sysselsättningsmålet om över 80 procents sysselsättningsgrad har nåtts, och andelen unga som varken arbetar eller studerar har minskat. Satsningar görs för ett mer hållbart arbetsliv och en väl fungerande arbetsmarknad. En av regeringens tre prioriterade frågor är att Sverige ska vända på varje sten för att bryta segregation och brottslighet.

Delmålens utveckling

- 8.1 BNP krympte mellan 2019 och 2020 med 2,9 procent och BNP per capita med 3,6 procent, till följd av de ekonomiska effekterna av covid-19-pandemin. BNP ökade med 4,8 procent under 2021. Regeringen bedömer att Sverige kommer att nå delmålet med redan beslutad politik.
- 8.2 Det svenska näringslivets innovationsförmåga och förnyelse är god men behöver stärkas. Företagens utgifter för forskning och utveckling visar en ökning 2020 jämfört med 2019. Regeringen bedömer att Sverige kommer att nå delmålet med redan beslutad politik.
- 8.3 Det svenska näringslivets dynamik och mångfald bedöms som fortsatt relativt god. Data saknas för uppföljning av delmålet i Sverige.
- 8.4 I förhållande till EU-genomsnittet har Sverige en hög materialkonsumtion vilket beror på att landet har naturresurser att bruka, jämfört med många andra EU-länder som har begränsade egna naturresurser och importerar mer förädlade produkter. Till skillnad från både totalt materialfotavtryck och materialfotavtryck per capita så sjunker stadigt intensiteten då BNP i Sverige ökar under mätperioden. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 8.5 Sveriges nationella sysselsättningsmål om över 80 procent sysselsättningsgrad har nåtts 2020. Sysselsättningsgraden för åldersgruppen 20–64 år uppgick till 80,7 procent år 2021,

- 78,0 procent för kvinnor och 83,3 procent för män. Män har fortfarande en högre genomsnittlig lön än kvinnor, men gapet mellan könen har minskat något år för år. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 8.6 Under de senaste tio åren har den totala andelen unga som varken arbetar eller studerar i Sverige i åldern 15–24 år minskat från 7,7 till 6,5 procent av ungdomsgruppen 2020. Gruppen bedöms dock drabbas hårdare av covid-19-pandemins långsiktiga konsekvenser jämfört med andra grupper av unga. Regeringen har vidtagit åtgärder för att stärka ungas möjligheter i skolan och på arbetsmarknaden, t.ex. åtgärder för att elever ska fullfölja en gymnasieutbildning. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 8.7 Sverige håller hög profil i kampen mot människohandel, både bilateralt och multilateralt. Det gäller samtliga former av människohandel med fokus på människohandel för sexuell exploatering samt barns särskilt utsatta situation. Regeringen har tillsatt en ambassadör mot människohandel. Under våren 2022 har regeringen beslutat att stärka arbetet mot sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel. En del av förstärkningen görs på grund av kriget i Ukraina och den flyktingsituation det medför. Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 8.8 Regeringen värnar den svenska arbetsmarknadsmodellen. Sverige har en hög efterlevnad av arbetstagarnas rättigheter på nationell nivå baserat på ILO:s stadgar och nationell lagstiftning. Både kollektivavtalens täckningsgrad och arbetsgivares och arbetstagares organisationsgrad är hög. Antalet arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta har varit relativt konstant 2015–2020. Det behövs en fortsatt hög ambitionsnivå för arbetsmiljöpolicen för att möta olika utmaningar i arbetslivet. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 8.9 Regeringens främjande av turism och besöksnäring bedöms bidra till att stärka svenska företags konkurrenskraft, skapa nya jobb, inte minst bland unga, i alla delar av landet och bidra till integration av utrikes födda. Regeringen bedömer att Sverige kommer att nå delmålet med redan beslutad politik.
- 8.10 EU:s Tillgänglighetsdirektiv syftar till att säkerställa att ett antal produkter och tjänster ska utformas på så sätt att de bl.a. ska kunna användas av personer med funktionsnedsättning och för att säkerställa den fria rörligheten för produkterna och tjänsterna genom tillgänglighetskrav kopplat till de produkter och tjänster som listas i direktivet. Utredningen om genomförandet av tillgänglighetsdirektivet (dir. 2020:39) överlämnade betänkandet Tillgänglighetsdirektivet (SOU 2021:44) den 31 maj 2021. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

Utvalda områden för mål 8

Ett hållbart arbetsliv för alla

För att åstadkomma en ännu högre grad av flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden har regeringen våren 2022 lämnat en proposition med förslag grundade på den principöverenskommelse som samtliga centralorganisationer på den privata arbetsmarknaden står bakom (prop. 2021/22:176). Regeringen har vidare våren 2022 lämnat en proposition avseende genomförande av EU:s direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare (prop. 2021/22:175) och en proposition om genomförande av EU:s arbetsvillkorsdirektiv (prop. 2021/22:151). I slutet av 2021 inleddes förhandlingar avseende Europeiska kommissionens förslag till direktiv om bättre arbetsvillkor för plattformarbete.

Regeringen har under perioden beslutat om två arbetsmiljöstrategier, den nu gällande avser 2021–2025. Hösten 2021 fick en särskild utredare i uppdrag att bl.a. lämna förslag på hur de regionala skyddsombuden kan ges bättre förutsättningar att utföra sitt arbete. Det är av stor betydelse att arbetslivet förlängs i takt med den ökande livslängden. Ett kansli för ett hållbart arbetsliv har inrättats.

Arbetslivskriminaliteten göder den organiserade brottsligheten och dränerar välfärden och trygghetssystemen på resurser. Regeringen har tillsatt en nationell delegation som bland annat ska öka kunskapen om arbetslivskriminalitetens omfattning och stödja de aktörer som arbetar för att stoppa den. Vidare ska regionala center mot arbetslivskriminalitet inrättas under 2022 och 2023. Inom utrikesförvaltningen pågår sedan 2020 en särskild satsning avseende fackliga rättigheter och mänskliga rättigheter i arbetslivet under regeringens demokratisatsning, i syfte att kompetensutveckla utrikesförvaltningen och skapa ett svenskt aktörskap för frågorna globalt.

Sveriges engagemang i Global Deal har bidragit till att främja social dialog och därigenom skapat bättre villkor på arbetsmarknaden globalt.

En arbetsmarknad för alla

Regeringen arbetar för att arbetssökande ska få ett bättre stöd för att komma i jobb och för att arbetsgivare lättare ska kunna hitta den kompetens de söker. Regeringen bygger ut stödet till arbetssökande genom matchningstjänster och arbetsförberedande insatser. Regeringen gav i början av 2022 Arbetsförmedlingen två nya uppdrag om långtidsarbetslösheten, där det ena uppdraget handlar om att Arbetsförmedlingen under 2022 ska förbereda för att med start 2023 förstärka stödet till personer som är långtidsarbetslösa, särskilt i områden med socioekonomiska utmaningar. Resurser satsas på subventionerade anställningar som syftar till att skapa arbetstillfällen, bl.a. för utrikes födda kvinnor, och ökar möjligheten till arbete. Regeringen arbetar för att införa etableringsjobb för nyanlända och långtidsarbetslösa, enligt parternas förslag. Arbetslöshetsförsäkringen behöver på sikt bli mer ändamålsenlig och effektiv samt omfatta fler. Möjligheterna till utbildning inom ramen för arbetsmarknads- och utbildningspolitiken har ökat för att förstärka

kompetensförsörjningen och omställningsförmågan för att få fler arbetslösa kvinnor och män i arbete och att ställa om och byta yrke eller bransch.

Skr. 2021/22:247

Hållbar ekonomisk tillväxt

Målsättningen är en hållbar och inkluderad ekonomisk tillväxt som kommer hela Sverige till del.

Det svenska näringslivets innovationsförmåga och förnyelse är god men behöver stärkas. Företagens utgifter för forskning och utveckling visar en ökning jämfört med föregående år.

Regeringen har genom främjande insatser bidragit till ökade investeringar och stärkt konkurrenskraft vilket sannolikt lett till fler innovationssamarbeten särskilt inom näringslivets digitalisering. Regeringens främjande av turism och besöksnäring bedöms bidra till att stärka svenska företags konkurrenskraft, skapa nya jobb, inte minst bland unga, i alla delar av landet och bidra till integration av utrikes födda. Regeringen har tillsatt en utredning som ska lämna förslag till en samlad nationell strategi med syfte att främja långsiktig och hållbar utveckling av de kulturella och kreativa näringarna. Dessa näringar är både innovations- och tjänstintensiva och växer över hela landet, i såväl stad som glesbygd.

4.9 Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 9: Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Betydande insatser har gjorts för att säkerställa en motståndskraftig infrastruktur och en inkluderande och hållbar industrialisering samt för att främja innovation. Flera positiva förändringar kan noteras. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att skynda på en omfattande nyindustrialisering i bl.a. Norrbotten och Västerbotten kopplad till fossilfri produktion och elektrifiering. För att ytterligare stärka och skynda på transportsektorns och näringslivets klimatomställning och för att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland behöver fler åtgärder vidtas. Sverige är även en ledande aktör för globalt innovationsfrämjande, inte minst inom ramen för det internationella utvecklingsarbetet. Bland annat är Sverige sedan 2021 värmland för Unicefs innovationskontor.

Delmålens utveckling

9.1 Det finns skillnader mellan och inom regioner i tillgången till kollektivtrafik. I Stockholms län hade 94 procent av befolkningen tillgång till kollektivtrafik 2019. Motsvarande siffra för Gotlands län var endast 64 procent. I båda fallen är dock tillgången något högre 2019 än 2017. Godstransportvolymerna, totalt för alla trafikslag, har sedan år 2000 ökat, 2019 uppgick de samlat till 142,4 miljarder personkilometer. Godstransportvolymerna har varierat med bl.a. konjunkturen

- och uppgick 2020 till 102,53 miljarder (ingen uppgift för luftfarten som dock är en mycket liten del). Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 9.2 År 2020 uppgick andelen män sysselsatta inom tillverkningsindustrin till 14 procent av den totala sysselsättningen och andelen kvinnor var 5 procent. Andelarna har minskat successivt sedan år 2006. Förädlingsvärdet inom tillverkningsindustrin som andel av BNP låg på 12 procent år 2020. Det innebär en minskning sedan föregående år. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 9.3 Den totala utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har ökat under senare år, vilket indikerar ett växande kapitalförsörjningsbehov hos företagen. Småskaliga industriföretag stod för 10,9 procent av industrins totala förädlingsvärde år 2020. Det är en ökning jämfört med föregående år men sedan 2013 är andelen i stort sett oförändrad. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 9.4 Utsläppen i förhållande till förädlingsvärde visar hur mycket utsläpp som behövs för ett visst ekonomiskt bidrag. 2010–2019 har utsläppsintensiteten (utsläppen per producerad enhet i ekonomin) haft en avtagande trend. På den totala nivån har utsläppen minskat, samtidigt som ekonomin har växt. Förädlingsvärde, omsättning och export har ökat inom miljösektorn under perioden 2011–2019. Antalet förvärvsarbetande, både vad gäller kvinnor och män, inom miljösektorn har ökat under perioden 2011–2019. Sverige har uppfyllt delmålet.
- 9.5 Näringslivets utgifter för forskning och utveckling minskade mellan 2009 och 2011, men har sedan ökat mellan 2011 och 2019. Näringslivets utgifter för forskning och utveckling som andel av BNP för 2019 var 2,44 procent, vilket är den högsta andelen sedan tidsseriens start 2007. Enligt preliminära uppgifter från SCB ökade företagets utgifter för egen forskning och utveckling 2020 med 1,4 procent jämfört med 2019. Sveriges utgifter för forskning och utveckling 2020 uppgick till 3,5 procent av BNP. Antalet forskare per miljon invånare i Sverige har ökat successivt varje år mellan åren 2015 och 2020. Sverige har uppfyllt delmålet.

Utvalda områden för mål 9

Hållbar infrastruktur

Den nuvarande nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen (2018–2029) ska bidra till en omställning till ett fossilfritt välfärdsland, ett Sverige som håller ihop, ett ökat bostadsbyggande och förbättrade förutsättningar för näringslivet. Med utgångspunkt i propositionen Framtidens infrastruktur – hållbara investeringar i hela Sverige (prop. 2020/21:151) kommer en ny nationell plan att fastställas för perioden 2022–2033 som omfattar åtgärder för sammanlagt 881 miljarder kronor i 2021 års prisnivå.

Regeringen presenterade 2019 den första klimathandlingsplanen enligt klimatlagen. I den ligger ett stort fokus på transportsektorns omställning. Regeringen konstaterar att kraftfulla åtgärder behövs inom områdena transporteffektivitet, elektrifiering, hållbara förnybara drivmedel samt energieffektiva fordon och fartyg, och har också tagit flera initiativ på området. Arbetet fortsätter med att ställa om både industrin och transportsektorn för att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Vad gäller transportsektorn ligger ett stort fokus på att skynda på sektorns elektrifiering.

I ett globalt perspektiv är innovation centralt för att mobilisera ökade resurser för att genomföra Agenda 2030. Det svenska utvecklings-samarbetet främjar i ökad utsträckning innovativa lösningar i syfte att bidra till snabbare, mer genomgripande och mer hållbara förändringar.

Hållbar industrialisering

Inom ramen för EU:s regionalfondsprogram perioden 2014–2020 har betydande medel avsatts för att främja en inkluderande och hållbar industrialisering samt innovation. Den totala omfattningen är ca 17 miljarder kronor. Bland annat har en satsning på riskkapitalfonder genomförts som förväntas omfatta ca 2,4 miljarder kronor. Därutöver har privat kapital om ca 3,8 miljarder kronor investerats. Dessutom har insatser om ca 2,6 miljarder kronor genomförts för att främja en koldioxid snål ekonomi med insatser inom bl.a. energieffektivisering och förnybar energi.

Inom ramen för EU:s regionalfondsprogram perioden 2021–2027 kommer betydande medel avsättas till att främja en inkluderande och hållbar industrialisering samt innovation. Den totala omfattningen är ca 19,4 miljarder kronor. Dessutom ska insatser genomföras inom Fonden för en rättvis omställning under perioden 2021–2027. Den totala omfattningen är ca 2,9 miljarder kronor. Fonden ska motverka bl.a. sociala, ekonomiska och miljömässiga negativa effekter av klimatomställningen.

Genom garantiprogrammet för gröna investeringar främjar staten stora industriinvesteringar som bidrar till att nå miljömålen och det klimatpolitiska ramverket.

För att främja koordineringen av arbetet med insatser av betydelse för större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län tillsatte regeringen i december 2020 en samordnare.

Energimyndigheten har fått i uppdrag att förbereda svenskt deltagande i vätagoprojekt med syfte att minska utsläppen i industrin. Samverkansprogrammet Näringslivets klimatomställning utgår från att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Inom ramen för samverkansprogrammet har bl.a. Upphandlingsmyndigheten fått regeringens uppdrag att stärka och utveckla den offentliga upphandlingen så att den främjar klimatomställningen och omställningen till en cirkulär ekonomi. Ett annat exempel är att Verket för innovationssystem (Vinnova) har fått i uppdrag att ta fram ett underlag för genomförande av ett kompetenslyft för klimatomställningen genom utbildningsinsatser inom kompetensområden som identifierats som strategiskt viktiga för klimatomställningen och där det inte finns tillräckligt med kompetens i dag.

4.10 Mål 10: Minskad ojämlikhet

Mål 10: Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Ojämlikheten mellan individer och grupper liksom mellan länder minskar inte, utan tvärtom ökar den på många områden. Uppföljningen visar att de flesta delmål ännu inte är uppfyllda och pekar på att den centrala principen i agendan om att ingen ska lämnas utanför är fortsatt viktig för det svenska genomförandet av Agenda 2030.

Delmålens utveckling

- 10.1 Inkomstutvecklingen har utvecklats i ungefär samma takt bland de 40 procenten av befolkningen som har lägst inkomst och hela för hela befolkningen. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 10.2 Antalet personer med varaktigt låg ekonomisk standard ökar och är nästan tre gånger högre bland utrikes födda än bland födda i Sverige. Valdeltagandet är högt men ojämlikt. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 10.3 Trots insatser för att stärka lagstiftning, politik och praxis för att motverka diskriminering uppgav 13 procent av kvinnorna och 8 procent av männen i Sverige 2021 att de blivit utsatta för diskriminering eller kränkande behandling det senaste året. Regeringen bedriver ett kontinuerligt arbete för att lagstiftning, politik och åtgärder inte ska vara diskriminerande. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 10.4 Sveriges ekonomiska politik i sin helhet bidrar till en hög sysselsättning. Vidare bidrar den till delmålet genom aktiv omfördelning genom skatter, transfereringar och offentligt finansierade välfärdstjänster. Aktiva åtgärder behövs kontinuerligt. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 10.5 Sverige har bidragit till delmålet genom olika typer av åtgärder för att förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut, bl.a. på hållbarhetsområdet. Sverige har uppfyllt delmålet.
- 10.6 I ett globalt perspektiv har Sverige fört ett aktivt påverkansarbete. Sverige har bl.a. bidragit med stöd till genomförandet av den så kallade Voice-reformen för att stärka utvecklingsländernas inflytande i Världsbanksgruppens styrelse. Data saknas för uppföljningen i Sverige.
- 10.7 Framsteg har gjorts vad gäller samstämmighet mellan migrationspolitik och utvecklingspolitik och arbetet fortskrider. Adekvat lagstiftning och institutioner är på plats men det krävs ett kontinuerligt arbete för att säker och reguljär migration ska kunna uppnås fullt ut. Regeringen bedömer att Sverige kommer att nå delmålet med redan beslutad politik.

Funktionshinderspolitiken och dess perspektiv

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken som riksdagen ställde sig bakom 2017 är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Regeringen har beslutat om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031. Med strategin tydliggörs betydelsen av att varje sektor i samhället tar ansvar för sin del av funktionshinderspolitiken genom att 28 myndigheter får i uppdrag att följa upp funktionshinderspolitiken utifrån det nationella målet inom sina respektive ansvarsområden. Resultatet av uppföljningen rapporteras årligen i respektive myndighets årsredovisning. I strategin ingår att tillämpa universell utformning, som handlar om att skapa lösningar som fungerar för så många som möjligt redan från början. Arbetssättet universell utformning har visat sig underlätta prioriteringar och kompromisser i målkonflikter och i balansen mellan ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Åtgärder för att barn ska få sina rättigheter tillgodosedda

Det riksdagsbundna målet för barnrättspolitikerna är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande, vilket bl.a. grundar sig i åtagandet av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Regeringen ser vikten av såväl strategiskt och systematiskt arbete som riktade åtgärder i arbetet med barnrättsfrågor. En viktig åtgärd är att barnkonventionen blev lag i Sverige den 1 januari 2020. Genomförandet av lagen pågår nu genom en rad åtgärder, t.ex. kunskapslyftet för barnets rättigheter i statliga myndigheter, kommuner och regioner. Covid-19-pandemin har ytterligare inneburit ett fokus på riktade åtgärder då den särskilt drabbat barn som redan befinner sig i utsatthet, med insatser för att exempelvis främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicid, stärka tryggheten och säkerheten för barn som är placerade utanför hemmet samt skydda barn mot våld och andra brott.

Sverige verkar också för att säkerställa barns och ungas rättigheter globalt. Som givare och partner till det Globala Partnerskapet mot våld mot barn bidrar Sverige till att förebygga och stoppa våld samt exploatering av barn. Barn och unga drabbas även särskilt hårt av klimatkrisen och klimatrelaterade katastrofer. I ljuset av detta arbetar Sverige för att inkludera barn och unga i klimatarbetet och den gröna omställningen.

Satsningar på individuella välfärdstjänster och internationella engagemang i syfte att skapa jämlika förutsättningar i samhället för alla människor

Reformer inom primärvården, skola, sysselsättning och omsorg är betydelsefulla i det långsiktiga arbetet för att minska ojämlikheten i

Sverige. Exempel på insatser är åtgärder för stärkt rätt till assistans och utbyggnaden av god och nära vård (prop. 2017/18:83 och prop. 2019/20:164).

Sverige har en ledande roll inom internationellt utvecklingssamarbete. Genom utvecklingssamarbetet och övrigt internationellt samarbete på många olika arenor arbetar Sverige globalt för minskad ojämlikhet. Sveriges engagemang i plattformen Pathfinders och dess delprogram om minskad ojämlikhet och exkludering samt Global Deal-initiativet som syftar till en mer jämlik fördelning av globaliseringens vinster är exempel.

4.11 Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Mål 11: Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Tillgången till kollektivtrafik, offentliga platser och grönområden är god i Sverige. Mycket få människor drabbas av naturkatastrofer. Däremot finns fortsatta problem med bostadsbrist, trångboddhet och otrygghet i många städer och tätorter.

Delmålens utveckling

- 11.1 I Sverige är bristande standard och osäkra bostäder inte något primärt problem. Däremot är bostadsbrist alltså ett stort problem i många städer och tätorter, med bl.a. trångboddhet som följd. Antalet kommuner som rapporterar bostadsbrist har dock sjunkit något. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 11.2 Andelen av befolkningen i städer och tätorter som har enkel tillgång till kollektivtrafik är hög. Tillgängligheten med person- respektive godstransporterna är stabil med en tendens till en något positiv utveckling. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 11.3 Rådet för hållbara städer samordnar det statliga arbetet för hållbar stadsutveckling omfattar nu ett stort antal aktörer. En mängd lokala och regionala initiativ genomförs. Världen urbaniseras i snabb takt och tillväxten sker främst i utvecklingsländer med framväxt av oplanerade städer och samhällen, där en allt större del av fattiga människor lever i informella- och slumområden. Sverige bidrar med stöd och har dialog med urbana aktörer, bl.a. UN-Habitat, som genomför globala, nationella och regionala insatser för att bidra till en hållbar stadsutveckling. Data saknas för uppföljningen i Sverige.
- 11.4 Den nationella politiken för gestaltad livsmiljö har gett ökat fokus på kulturmiljövärden och betydelsen av en god livsmiljö för alla människor. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 11.5 Antalet människor i Sverige som drabbas av naturkatastrofer och liknande är generellt mycket begränsat. Frågor om klimat-

- anpassning har dock fått ökad aktualitet på många håll. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 11.6 Både vad gäller luftkvalitet och avfallshantering finns försiktigt positiva signaler. Regeringen bedömer att Sverige kommer att nå delmålet med redan beslutad politik.
- 11.7 I svenska städer och tätorter råder god tillgång till offentliga platser och rum. En stor del av befolkningen i de större tätorterna hade år 2010 tillgång till ett grönområde inom 200 meter från bostaden. Det går inte att säga om trenden går mot en ökning eller en minskning av andelen grönytor. Andelen personer som utsatts för trakasserier har minskat något, liksom andelen personer som känner sig otrygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Kvinnor upplever otrygghet i högre grad än män. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

Utvalda områden för mål 11

Utvecklat myndighetssamarbete för hållbara städer

I december 2017 inrättade regeringen Rådet för hållbara städer, ett forum bestående av ett antal centrala statliga myndigheter samt representanter för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och länsstyrelserna.

Rådet har i uppgift att stötta kommunerna i arbetet med mål 11 i Agenda 2030 för en långsiktigt hållbar stads- och samhällsutveckling. En förlängning av rådets uppdrag beslutades i mars 2022 då också regeringen utökade antalet ledamöter i rådet från 13 till 14 ledamöter totalt. I och med detta vidareutvecklas rådet för att bättre ta tillvara dess kompetens. Rådets uppdrag är förlängt till år 2030.

Rådet ska fortsatt verka för att genomföra regeringens politik för hållbar stadsutveckling och vara ett forum för myndighetscheferna vid de myndigheter som är strategiskt viktiga för detta område. Rådet ska stärka kommunernas förutsättningar att utveckla hållbara städer.

Stadsmiljöavtal

Sedan 2015 har stadsmiljöavtalen givit kommuner och regioner möjlighet till statlig medfinansiering av satsningar på infrastruktur med syftet att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik för att på så sätt minska de urbana transporternas klimatpåverkan.

Stödet är förenat med krav på motprestationer som utöver liknande infrastruktursatsningar kan inbegripa exempelvis bostadsbyggande, mobilitetsåtgärder och stadsutvecklingsåtgärder. Stödet har utvecklats successivt och ingår sedan 2018 i den nationella planen för transportsystemet. Stödet söks i ökande grad och Trafikverkets årliga uppföljningar visar att det fyller sitt syfte. Särskilda satsningar på cykeltrafik har gjorts genom tillskott av medel i budgetpropositionerna för 2021 och 2022.

Politiken för gestaltad livsmiljö

Sedan 2018 har regeringen en politik för gestaltad livsmiljö med målsättning om ett samhällsbygge som sätter människan i centrum, där fler människor ska få leva och bo i inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara miljöer.

Genom regeringsuppdrag och löpande arbete av olika myndigheter, under samordning av Boverket, görs en mängd insatser för att främja bl.a. den sociala hållbarheten genom att arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö ges utrymme i utformningen av människors livsmiljöer. Ambitionerna i politiken omfattar alla skalor, från föremål till gestaltningen av landskap och de gemensamma offentliga rummen.

4.12 Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Mål 12: Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

För vissa delmål under mål 12 går utvecklingen åt rätt håll. Till exempel minskar utsläppen av växthusgaser från konsumtion och matavfallet från livsmedelsindustrin och hushållen. Men vi konsumerar fortfarande långt bortom vad planeten klarar av. Materialkonsumtionen har ökat fram till 2019 för att sedan minska något. Mängden genererat farligt avfall visar ingen minskande trend, och andelen slutbehandlat avfall som materialåtervinns är oförändrad.

Delmålets utveckling

- 12.1 Sverige arbetar aktivt med genomförandet av det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion (10YFP). Utsläppen av växthusgaser från svensk konsumtion minskar men är fortfarande höga vid en internationell jämförelse. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 12.2 Sverige har en jämförelsevis hög inhemsk materialkonsumtion och ett stort materialavtryck. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 12.3 Sverige har en nationell handlingsplan och två etappmål för minskat matsvinn. Matavfallet från livsmedelsindustrin och hushållen minskar, men det gör det inte i andra delar av livsmedelskedjan. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 12.4 Sverige har en strategi och en handlingsplan för cirkulär ekonomi med visionen ”Ett samhälle där resurser används effektivt i giftfria cirkulära flöden och ersätter jungfruliga material”. Mängden genererat farligt avfall har inte minskat. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 12.5 Mängden kommunalt avfall per capita är under EU-genomsnittet. Sverige har infört avfallshierarkin i miljöbalken som styr mot att förebygga, minska, återanvända och återvinna

- avfall. Förbud att förbränna avfall som samlats in för materialåtervinning har införts. Regeringen har beslutat om etappmål för bl.a. materialåtervinning och återanvändning av förpackningar. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 12.6 Sverige har genomfört EU-kraven om att bolag över en viss storlek måste upprätta en hållbarhetsrapport som täcker områdena miljö, sociala förhållanden och personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Data saknas för uppföljning av målet.
- 12.7 Regeringen har beslutat om en nationell upphandlingsstrategi som ska bidra till genomförandet av Agenda 2030. Upphandlingslagstiftningen gör det möjligt att beakta hållbarhetsaspekter generellt och i vissa fall är det obligatoriskt. Upphandlingsmyndighetens stöd innefattar såväl påverkansarbete för en ökad hållbar upphandling som praktiskt stöd. Sverige har uppfyllt delmålet.
- 12.8 Sverige leder tillsammans med Japan ett samverkansprogram om hållbara livsstilar och utbildning under 10YFP. Data saknas för uppföljning av målet.

Utvalda områden för mål 12

Strategi och handlingsplan för cirkulär ekonomi

År 2020 beslutade regeringen om en nationell strategi för cirkulär ekonomi. Strategin ska öka takten i omställningen till cirkulär produktion, konsumtion och affärsmodeller, samt giffria och cirkulära materialkretslopp. Den första handlingsplanen för cirkulär ekonomi beslutades av regeringen i januari 2021 och innehåller över 100 generella åtgärder som ska stärka omställningen. Åtgärderna innefattar budgetsatsningar, nya mål, ny lagstiftning, ekonomiska styrmedel samt ett flertal utredningar och uppdrag för att ytterligare ställa om samhället till en cirkulär ekonomi med hållbara produktions- och konsumtionsmönster.

Hållbar plastanvändning

I november 2021 fattade regeringen en rad beslut för en mer hållbar användning av engångsplast och som innebar att Sverige både genomförde EU:s engångsplastdirektiv och vidtog ytterligare nationella åtgärder. Besluten handlade bl.a. om produkter som inte ska finnas på marknaden framöver, att ersätta dem med bättre alternativ, att öka återvinningen samt att vidta åtgärder för att minska nedskräpningen. Regeringens andra handlingsplan om cirkulär ekonomi som beslutades i februari 2022 handlar särskilt om plast i en cirkulär ekonomi. Handlingsplanen innehåller åtgärder för att på olika sätt främja en cirkulär plasthantering genom hela livscykeln.

Minskat matsvinn

Regeringen har också beslutat om två etappmål för matsvinn i hela livsmedelskedjan. Matsvinnet ska minska så att det sammantagna

livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita från 2020 till 2025 och en ökad andel av livsmedelsproduktionen ska nå butik och konsument 2025. Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk har på uppdrag av regeringen tagit fram en handlingsplan för minskat matsvinn. Planen avser perioden 2020–2025 och omfattar åtgärder inom områden som mål och uppföljningsmetoder, samarbete mellan branschaktörer, förändrat konsumentbeteende och ökad kunskap.

4.13 Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Mål 13: Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Sveriges utsläpp av växthusgaser har minskat över tid, både sett från ett produktionsbaserat och från ett territoriellt perspektiv. Under 2020 minskade de territoriella utsläppen av växthusgaser med 8,9 procent jämfört med 2019, vilket till stor del beror på händelser som kan kopplas till covid-19-pandemin. Naturvårdsverket bedömer att de nationella klimatmålen till 2030 kan nås och att målet till 2040 är nära att nås. Målet till 2045 nås däremot inte med nuvarande styrmedel. Effekter av klimatförändringarna kan ses redan nu, och utsläppen av växthusgaser behöver fortsatt minska kraftigt både nationellt och globalt. En av regeringens huvudprioriteringar är att driva på klimatomställningen och skapa jobb i hela landet.

Delmålens utveckling

- 13.1 Sverige har antagit en nationell strategi för klimatanpassning och stärkt motståndskraften med åtgärder på lokal och nationell nivå. Sedan 2014 har Sveriges klimatbistånd mer än tredubblats och uppgick 2019 till cirka 7,5 miljarder kronor. I september 2021 antog regeringen ambitionen att fördubbla svenskt klimatbistånd till 15 miljarder 2025. Hälften av medlen går till utsläppsminskningar och hälften till åtgärder för klimatanpassning. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 13.2 Sverige har ett klimatpolitiskt ramverk som ger långsiktiga förutsättningar för näringsliv och samhälle att genomföra den omställning som krävs för att kunna lösa klimatutmaningen. Regeringen har beslutat att miljö- och klimatperspektivet ska genomsyra allt bistånd. Utrikesdepartementet har givit Sida i uppdrag att bidra till målet om en fördubbling av svensk klimatfinansiering. Regeringen har även sett till att miljö- och klimatperspektivet tydligare återspeglas i bilaterala landstrategier. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 13.3 Sverige har genomfört satsningar för ökad kunskap om klimatförändringarna och dess konsekvenser, bl.a. genom Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning samt genom

de forskningssatsningar riktade mot miljö och klimat som beskrivs i regeringens proposition om forskning och innovation (prop. 2020/21:60). Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

Skr. 2021/22:247

Utvalda områden för mål 13

Insatser för att minska utsläppen

Utsläppen i Sverige minskar samtidigt som befolkningen växer. Utsläppen minskar dock inte tillräckligt fort och det behövs ytterligare åtgärder för att nå målet om nettonollutsläpp till 2045, både sådana som ger effekt i närtid och efter 2030. Klimat investeringsprogrammet Klimatklivet har sedan starten 2015 vuxit kraftigt och förlängts till 2026. För 2022 finns över 2,7 miljarder kronor att fördela till klimatinvesteringar på lokal och regional nivå. Åtgärderna som fått stöd beräknas minska Sveriges utsläpp med 1,8 miljoner ton växthusgaser per år under i genomsnitt 16 år.

2018 införde regeringen Industriklivet i syfte att minska industris processrelaterade utsläpp. De projekt som fått stöd t.o.m. januari 2021 uppskattas på lång sikt kunna minska växthusgasutsläppen med cirka 9 miljoner ton per år samt med cirka 3 miljoner ton negativa utsläpp per år.

Regeringen har även gjort insatser för omställning av transportsektorn genom bl.a. investeringar i elektrifiering och reduktionsplikten för bensen, diesel och flygfotogen.

Sverige ligger långt framme i klimatomställningen, tack vare stora gröna investeringar och en tydlig politisk riktning. Sverige ska ta sin del av ansvaret för att få ned utsläppen, men även vara ett exempel för omvärlden om hur en snabbare klimatomställning skapar jobb och exportmöjligheter. Regeringen ämnar driva på en allt snabbare klimatomställning och samtidigt möjliggöra fler privata investeringar som bidrar till minskade utsläpp, ökad export och nya arbetstillfällen. Det minskar Sveriges utsläpp och skapar fler jobb i hela landet.

Nationell strategi för klimatanpassning

Takten i det nationella arbetet med klimatanpassning har ökat under de senaste åren. 2018 antogs den första nationella strategin för klimatanpassning. Som ett led i genomförandet av strategin tillsatte regeringen ett expertråd för klimatanpassning som lämnade sin första rapport i februari 2022. Nationellt kunskapscenter för klimatanpassning vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) samt Boverkets samordning av det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön är viktiga noder för stöd i arbetet med klimatanpassning. Regeringen har även avsatt medel för konkreta klimatanpassningsåtgärder, t.ex. skredsäkring längs Göta älv.

Hållbar finansmarknad

Redan 2015 fattade riksdagen beslut om att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling och Sverige har bidragit till att EU nu bedriver ett ambitiöst arbete inom hållbar finansmarknad. Inom EU har medlemsländerna bl.a. antagit krav om hållbarhetsinformation på

fondområdet, antagit ett EU-gemensamt klassificeringssystem för hållbara investeringar och fattat beslut om finansiella referensvärden som beaktar Parisavtalet.

För pensionssystemet finns inte EU-regleringar. Där har Sverige på egen hand valt att skärpa hållbarhetskraven för AP-fonderna. Andra viktiga nationella insatser är bl.a. den första emissionen av gröna statsobligationer 2020 och beslutet i budgetpropositionen för 2021 om att Riksgäldskontoret ska ge ut gröna kreditgarantier.

4.14 Mål 14: Hav och marina resurser

Mål 14: Bevara och utnyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

Sverige bedriver arbete både nationellt och globalt för att minska föroreningar i haven och skapa regelverk för att skydda den marina miljön. Sverige uppfyller med god marginal delmålet om skydd av särskilt värdefulla marina miljöer. Trots minskade utsläpp av näringsämnen är trenden att övergödning är ett problem som består. Ytterligare åtgärder behövs även för att nå ett hållbart nyttjande av bestånden av fisk och skaldjur. För flera delmål saknas data för uppföljning.

Delmålens utveckling

- 14.1 Trots minskande trender över lång tid fortsätter marin förorening vara ett omfattande problem. Data saknas för uppföljning av målet.
- 14.2 Situationen för de marina naturtyperna i Sverige har försämrats och är i behov av åtgärder. Ekosystemansatsen är central i svensk havsförvaltning. Data saknas för uppföljning av målet.
- 14.3 Sverige stödjer och medverkar i forskning om havsförsurning nationellt och internationellt för att öka förståelsen om dess effekter och möjliga åtgärder. Data saknas för uppföljning av målet.
- 14.4 Sedan Agenda 2030 beslutades har insatser genomförts för att utveckla mer hållbara fiskemetoder och redskap. 2021 bedömdes 52 procent av fisk- och skaldjursbestånden i svenska vatten vara hållbart nyttjade. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 14.5 År 2020 var 14 procent av svenska marina områden skyddade. Sverige har uppfyllt delmålet.
- 14.6 I Sverige ges inte stöd till investeringar som kan leda till överkapacitet och överfiske. I den globala indikatorbedömningen avseende verktyg för att förhindra illegalt fiske är Sverige markerat som klass 5 (högsta möjliga värdet). Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 14.7 Data saknas för uppföljning av målet.

Havsplanering och havsplattformen mot fattigdom

Sverige bidrar till den globala utvecklingen inom havsområdet. Bland annat har Havs- och vattenmyndigheten ett program för internationellt utvecklingssamarbete som syftar till fattigdomsbekämpning genom hållbart nyttjande av marina ekosystemtjänster. Arbetet sker bl.a. i form av havsplanering med fokus på kustområden i de minst utvecklade länderna (LDCs) och små önationer under utveckling (SIDS).

Havsplattformen mot fattigdom drivs av Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med Sida och samlar svenska aktörer som arbetar för både hållbar användning av havet och minskad fattigdom. Syftet är att skapa bättre effekt av svenska insatser i samarbetsländer genom samordning och synergier. Havsplattformen startade 2020 och har sju nätverksgrupper som fördjupar utbytet inom ämnen som blå ekonomi, fiske och bevarande, havsplanering, jämställdhet och internationella processer.

Plattformen har bidragit till stärkt dialog och kunskapsöverföring mellan myndigheter, akademi och frivilligorganisationer i Sverige. Genom plattformen har deltagare fått nya och tätare kontakter, ny kompetens och nya perspektiv.

Hållbar utveckling av fiske och vattenbruk

Utvecklingen av en ”blå bioekonomi” genom fiske och vattenbruk är en del i omställningen till ett hållbart samhälle. Regeringens övergripande målsättning är ett hållbart fiske, ökad resurseffektivitet och mer hållbara fiskemetoder och -redskap.

Sedan Agenda 2030 beslutades har insatser genomförts för att utveckla nya mer skonsamma och selektiva redskap. För att minska belastningen av plast i havet har insatser också återkommande genomförts för att samla in förlorade redskap. Sverige bidrar även till arbetet på den globala nivån, bl.a. vad gäller bekämpandet av illegalt, oreglerat och orapporterat fiske.

Hållbart vattenbruk är en framtidsbransch som kan bidra till målen i livsmedelsstrategin, skapa arbetstillfällen i hela landet, bidra till att hållbarhetsmål nås och ge bättre tillgång till fisk, skaldjur, musslor och alger. Forskningspropositionen som antogs i april 2021 innehåller satsningar som skapar möjligheter att utveckla de blå näringarna.

4.15 Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Mål 15: Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Sveriges landyta består till 69 procent av skogsmark. Arealen certifierad skogsmark ökar och stora arealer land och inlandsvatten är nu formellt skyddade. Trots stora insatser finns många utmaningar för att nå målet, inte minst den fortsatta förlusten av biologisk mångfald.

Delmålens utveckling

- 15.1 Vid utgången av 2020 var 13,8 procent av landarealen och 27,2 procent av arealen inlandsvatten formellt skyddade. Sverige har också gjort insatser inom det internationella utvecklingssamarbetet, genom regeringsuppdrag till Sida och genom att inkludera mål om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av ekosystem och biologisk mångfald i nya biståndsstrategier. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 15.2 Under 2020 hade 81 procent av skogsmarken en långsiktig skogsförvaltningsplan och 66 procent av den totala skogsmarken var certifierad av oberoende certifieringssystem för skogsförvaltning. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 15.3 En satsning på restaurering av våtmarker sker, liksom sanering av förorenad mark. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 15.4 Statistiken om täckning av fjällvegetation visar trender med pågående ”förbuskning” av de svenska fjällerna. Varmare klimat är en viktig faktor, framför allt på kalfjället. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 15.5 2020 års rödlisteindex visar att förlusten av biologisk mångfald i Sverige fortsätter. För att förlusten av biologisk mångfald ska vara hejdad ska index vara 1, men 2020 var det sammanvägda indexvärdet för artgrupper 0,88. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 15.6 Delmålet handlar om att främja tillträde till och rättvis vinstdelning av genetiska resurser. Sverige har uppnått delmålet på det nationella planet.
- 15.7 Sverige har genomfört insatser för att stoppa tjuvjakt och illegal handel med skyddade arter. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 15.8 Åtgärder är på plats för att hindra introduktion av invasiva främmande arter i Sverige men de fortsätter påverka land- och vattenkosystem. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 15.9 Insatser har gjorts för att integrera hänsyn till biologisk mångfald i planeringsprocesser men arbetet är inte fullständigt. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

Utvalda områden för mål 15

Betydande framsteg har gjorts genom de två skogspropositioner som lämnats till riksdagen. Propositionen Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund (prop. 2020/21:60) kommer att skapa efterfrågad tydlighet för skogsbruket, med åtgärder för att stärka äganderätten, förenkla och tydliggöra för markägare och skogsnäring, och göra skyddet av värdefulla

skogar mer effektivt. Propositionen Tydligare bestämmelser om ersättning vid avslag på ansökningar om tillstånd till avverkning i fjällnära skog (prop. 2021/22:207) tydliggör att det finns en rätt till ersättning vid nekade avverkningstillstånd i fjällnära skog, men också att det inte ska vara möjligt att få ersättning mer än en gång för samma område eller för samma hänsyn, samt att det ska vara tydligt och transparent för alla marker där tillstånd har nekats.

Skydd och förvaltning av värdefull natur

Regeringen har sedan Agenda 2030 beslutades gjort stora satsningar på ökat skydd av värdefulla skogar. Även andra naturtyper som våtmarker, hav och kustområden har skyddats. Den svenska fjällkedjan med värdefulla bergsekosystem har sedan länge stora skyddade arealer, där utmaningar är i form av klimatförändringar och terrängkörning. När det gäller skogen har det ökande skyddet varit mycket positivt och höga naturvärden har skyddats. Fördelningen av skyddad skog är dock ojämn över landet och andelen skyddad skog är betydligt lägre i södra och mellersta Sverige jämfört med det nordliga, fjällnära området. Utöver formellt skydd har avsevärda arealer skog skyddats genom frivilliga avsättningar.

När det gäller våtmarker finns en skyddsplan för att skydda landets unika myrar. Genomförandet av planen fortskrider, men i långsam takt. Flera miljoner hektar svenska våtmarker har historiskt dikats ut vilket har medfört att deras ekosystemtjänster i form av exempelvis kollagring, vattenrening och biologisk mångfald har försvagats. Därför har regeringen initierat nationella satsningar för att restaurera våtmarker.

Höga biologiska och kulturhistoriska värden finns i de ängs- och betesmarker som hävdas med traditionella och liknande metoder. Insatser för att bevara dessa värden har gjorts med finansiering framför allt via landsbygdsprogrammet. Insatser görs även för att rädda hotade och rödlistade arter. Trots insatserna har mängden rödlistade arter inte minskat utan kvarstår på drygt 4 000 arter. Ytterligare insatser för arter och ekosystem är därför nödvändiga.

Hållbart brukande av skogar

Skogen är en strategisk nationell tillgång och förnybar resurs som bidrar till ett robust samhälle på många olika sätt. Försörjningen av skogsråvara behöver tryggas och skogens långsiktiga klimatnytta stärkas, samtidigt som den biologiska mångfalden behöver värnas och hänsyn tas till andra allmänna intressen.

Regeringen arbetar sedan 2014 med ett nationellt skogsprogram som ska säkerställa de tre dimensionerna av hållbarhet i skogen och dess värdekedja. Arbetet utgår från visionen ”Skogen – det gröna guldets – ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”. I skogsprogrammet är dialogen med olika intressenter i skogens värdekedja central, liksom det regionala arbetet. Som en del i skogsprogrammet bedriver regeringen också ett aktivt internationellt arbete, bl.a. inom EU. Skogsstyrelsen bistår regeringen i det operativa arbetet och har genomfört en rad uppdrag, bl.a. om jämställdhet,

4.16 Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Mål 16: Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Sverige är framstående inom det internationella arbetet för konfliktförebyggande, hållbar fred liksom för stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Sverige rankas högt vad gäller låg korruption och politiskt deltagande. Ytterligare åtgärder krävs för att minska våldsnivåer och sexualbrotten i Sverige.

Delmålens utveckling

- 16.1 Antalet konstaterade fall av dödligt våld har legat på högre nivåer sedan 2015 jämfört med åren innan. Ökningen beror främst på att dödligt våld mot män i kriminella miljöer har ökat. Utsattheten för misshandel har också legat på högre nivåer sedan 2015 jämfört med åren innan. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 16.2 Många barn i Sverige upplever fortfarande fysiskt och psykiskt våld och kränkningar. I den senaste nationella kartläggningen av våld mot barn hade 14 procent av de tillfrågade barnen upplevt fysisk misshandel av en förälder någon gång under uppväxten. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 16.3 Våldsoffers benägenhet att polisanmäla sin utsatthet varierar i hög grad beroende på typ av brott och relation till förövaren. I lägst utsträckning rapporteras sexualbrott. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 16.4 Sedan 2015 har Sveriges förmåga att förebygga, upptäcka och beivra illegala transaktioner förstärkts betydligt. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.
- 16.5 Enligt Rule of Law Index 2020 rankas Sverige som nummer 4 av 128 länder när det gäller lägst nivå av korruption, och har haft samma värde sedan 2017. Sverige har uppfyllt delmålet.
- 16.6 Legatums välståndsindex rankar Sveriges styrning som ett av de mest effektiva i världen. Sverige har uppfyllt delmålet.
- 16.7 Det politiska deltagandet i demokratiska processer i Sverige är internationellt sett högt. Samtidigt finns en relativt stor grupp i befolkningen som står långt ifrån deltagande och delaktighet i demokratin. Regeringen bedömer att ytterligare åtgärder behövs för att nå delmålet.

- 16.8 Delmålet om att stärka utvecklingsländers roll i den globala styrningen redovisas endast för utvecklingsländer. Data saknas för uppföljningen i Sverige. Skr. 2021/22:247
- 16.9 Sverige har uppfyllt delmålet.
- 16.10 Informationsfriheten och offentlighetsprincipen är grundlagskyddade i Sverige. Allmänhetens och medias rätt att ta del av allmänna handlingar får inte begränsas med hänsyn till andra intressen än de som anges i grundlag. Sverige har uppfyllt delmålet.

Utvalda områden för mål 16

Demokrati och rättsstatens principer

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer är särskilt prioriterade områden i svensk utrikespolitik och i utvecklingssamarbetet. Detta arbete har förstärkts sedan 2019 med en särskild demokratisatsning, som bl.a. syftar till att stödja demokratiska processer och framväxten av effektiva och oberoende institutioner. Ett exempel är Sveriges medlemskap och finansiella stöd till den multilaterala organisationen International Development Law Organisation (IDLO). Mot bakgrund av de utmaningar demokratin står inför genomförde regeringen 2018–2021 en nationell satsning som syftade till att stärka förutsättningarna för människor att delta aktivt i demokratin och för att öka demokratis motståndskraft. Satsningen arbetade med att uppmärksamma demokratin och genomföra demokratistärkande insatser. En utmaning är dock att utsatta grupper av unga ser mindre möjlighet till att påverka. Regeringen arbetar därför kontinuerligt med att stärka ungas delaktighet, t.ex. genom stöd till ungdomsorganisationerna i syfte att stärka ungas egen organisering. Sverige arbetar aktivt med att främja yttrandefrihet och konstnärlig frihet nationellt och internationellt och bedriver även ett arbete för att skydda hotade konstnärers yttrandefrihet genom främjande och utveckling av fristadssystemet. Sedan 2016 bedrivs regeringens arbete för mänskliga rättigheter i enlighet med regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29). Enligt regeringens bedömning i strategin behövs en sammanhållen struktur för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna. Ett led i strategin är inrättande av Institutet för mänskliga rättigheter som har i uppgift att främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige. Institutet ska bl.a. följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige, lämna förslag till regeringen om de åtgärder som behövs för att säkerställa de mänskliga rättigheterna och ha kontakter med internationella organisationer.

Bidrag till fred, säkerhet och utveckling

Sverige arbetar aktivt med att främja inkluderande fredsprocesser och rättigheter för utsatta grupper i konfliktsituationer. Sverige är ledande i dessa frågor och har arbetat aktivt med fredsbyggande, inte minst som medlem i FN:s fredsbyggandekommission. Sverige är även en av de största givarna till FN:s fredsbyggande fond. Sverige deltar i EU:s civila

och militära insatser i Europa, Afrika, Mellanöstern på Afrikas horn och bidrar därigenom till att bygga hållbar fred och säkerhet. Sverige har en ledande roll i att stödja genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet och främjar en ökad andel kvinnor i EU:s krishantering samt ett stärkt jämställdhetsperspektiv i verksamheten. Sveriges stöd till min-röjning och insatser för att motverka okontrollerade vapenflöden bidrar till stärkt mänsklig säkerhet i utvecklingskontexter.

Rysslands aggression är inte bara en attack mot Ukraina. Den är ett hot mot internationell fred och säkerhet och en utmaning av den regelbaserade världsordningen. Sverige och EU stödjer tillsammans med likasinnade FN:s arbete för att få ett slut på aggressionen, bidra med humanitärt stöd liksom påbörja återuppbyggnad. Vi bidrar också tillsammans med andra till att stärka den ukrainska försvarsförmågan. Transatlantisk enighet men också tvärregionalt samarbete för att säkerställa brett stöd är centralt i den fortsatta hanteringen av Rysslands aggression mot Ukraina.

Motverka illegala finansiella flöden och internationell organiserad brottslighet

Ett antal lagändringar har trätt i kraft som förbättrar systemet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. För att göra den straffrättsliga terrorismlagstiftningen mer ändamålsenlig, effektiv och överskådlig lade regeringen i februari 2022 fram förslag på en ny terroristbrottslag som ska ersätta de nuvarande lagarna på området. Det internationella samarbetet har förstärkts och nya permanenta samarbetsstrukturer för tillsyn av finansiella företag har skapats. Regeringen engagerar sig aktivt i alla relevanta forum och driver att andra länder också bör göra så. Hösten 2019 lade regeringen fram ett åtgärdsprogram mot organiserad brottslighet och gängkriminalitet med fokus på verktyg i brottsbekämpningen, påföljder, att bryta tystnadskulturen och förebyggande av brott. Ett myndighetssamarbete pågår på operativ nivå, där Sverige deltar aktivt, bl.a. via Europol, Europeiskt samarbete mot organiserad och grov brottslighet (EMPACT), liksom via Interpol och inom det nordiska samarbetet.

4.17 Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap

Mål 17: Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Sverige är fortsatt en mycket aktiv förespråkare för betydelsen av globalt partnerskap och multilateralt samarbete i genomförandet av Agenda 2030. Detta återspeglas i höga biståndspolitiska ambitioner med 1 procent av BNI till bistånd, ett omfattande stöd till FN-systemet och utvecklingsbankerna, en feministisk utrikes- och handelspolitik samt insatser för att öka samspelet mellan utvecklingsarbetet och näringslivet, t.ex. inom ramen för Swedish Investors for Sustainable Development (SISD). Stöd till globala och regionala aktörer inom forskning, liksom till kapacitetsstärkande insatser och partnerskap mellan svenska lärosäten och universitet och högskolor i minst utvecklade länder, är centralt i Sveriges

stöd till forskning inom utvecklingssamarbetet. Indikatorer och data behöver utvecklas och samlas in för några av delmålen. Avsaknaden beror på att dessa delmål kopplar till svåråtkärla internationella områden där data saknas i nuläget.

Skr. 2021/22:247

Delmålen utveckling

- 17.1 43 procent av Sveriges BNP kommer från inkomster från skatter och sociala avgifter. 76 procent av svenska statens utgifter finansieras av inhemska skatter. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.2 1,14 procent av Sveriges BNI går till offentligt utvecklingsbistånd. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.3 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.4 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.5 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.6 Sverige har 40,27 fasta bredbandsabonnemang per 100 invånare. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.7 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.8 88 procent av kvinnor 16–85 år och 89 procent av män 16–85 år i Sverige använder internet i stort sett varje dag. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.9 Sverige bidrar med 3,92 miljarder kronor i ekonomiskt och tekniskt stöd till utvecklingsländer. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.10 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.11 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.12 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.13 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.14 Sverige har mekanismer för att föra en inhemsk samstämmig politik genom politiken för global utveckling (PGU) och genom remissförfaranden, jämställdhetsintegrering samt klimat- och miljöintegreringar. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.15 58 procent av svenska utvecklingsinsatser i partnerländer använder ländernas egna resultatramverk och planeringsverktyg. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.16 Framgångar rapporteras för Sverige i ramverken för effektivt internationellt utvecklingssamarbete mellan flera parter som bidrar till att målen för hållbar utveckling nås. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.17 Data saknas för uppföljning i Sverige.
- 17.18 Sveriges nationella statistiklagstiftning uppfyller kraven i de fundamentala principerna för officiell statistik. Sverige har en nationell statistikplan som är helfinansierad och genomförd. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.
- 17.19 97 miljoner kronor i svenskt offentligt utvecklingsbistånd går till statistisk kapacitet i utvecklingsländerna. Sverige har uppfyllt delmålet på det nationella planet.

Utvalda områden för mål 17

Sustainable Transition through Economic Partnership (STEP)

Regeringen har fortsatt att utveckla arbetssättet bredare relationer, som i oktober 2021 nylanserades under namnet Sustainable Transition through Economic Partnership (STEP). Svenska myndigheter och bolag arbetar inom ramen för detta med att identifiera synergier mellan utvecklings-samarbetet, handelspolitiken och främjandet för att på så sätt maximera bidraget till Agenda 2030. Exempelvis bygger Kommerskollegium vidare på ett Sida-projekt i Bolivia, där en grupp små och medelstora företag inom så kallade ”superfoods” och nötter stötts för att ta sig in på den svenska marknaden. Ytterligare ett exempel är Uganda där olika svenska aktörer samarbetar med lokala partners för att främja hållbar energi och utbyggnad av elnätet. Det finns behov av att utveckla samarbetet mellan aktörerna, utifrån en förståelse på djupet om vem som gör vad, vilka behoven är samt hur de olika instrumenten fungerar. Både i fält och centralt finns ett stort behov av kapacitetshöjande åtgärder, informations-delning och kommunikation.

Klimatfinansiering och utvecklingsbankernas arbete

Utvecklingsbankernas samlade klimatfinansiering har ökat varje år sedan 2015, från ca 25 miljarder USD 2015 till ca 66 miljarder USD 2020. Sverige har varit pådrivande i denna utveckling, t.ex. genom att verka för höjda ambitioner i Världsbanksgruppens nya klimathandlingsplan för 2021–2025, vilken nu innehåller ett åtagande om att 35 procent av totala investeringar ska ha så kallade klimatfördelar (jämfört med ett genomsnitt på 26 procent 2015–2020). Ett annat resultat av Sveriges och andra länders påverkansarbete är Världsbanksgruppens åtagande om att bli Paris-anpassade till 2023, vilket innebär att all finansiering ska ske i enlighet med Parisavtalets mål, bidra till utsläppsminskningar och stärka länders motståndskraft mot klimatrisker. Bankerna ger dock generellt fortfarande visst utrymme för investeringar i fossila energislag, framför allt gas som ses som en övergångslösning från kol. Sverige verkar för att bankerna ska göra tydligare, mer ambitiösa och tidsatta åtaganden om utfasningen av alla sådana investeringar.

Internationellt partnerskap för stöd till inhemsk resursmobilisering genom skatt

Sverige har genom partnerskapet Addis Tax Initiative (ATI), bidragit till att uppmärksamma behoven av att stärka nationella skattesystem. Från 2015 till 2019 ökade ATI:s givarländer sitt skattebistånd med 69 procent. Genom biståndet bidrar Sverige med stöd till bl.a. OECD och IMF, där stödet till Base Erosion and Profit Sharing (BEPS) inom OECD har bidragit till utvecklingen av ett så kallat inkluderande ramverk för utveckling av internationella beskattningsregler. Skatteverket har bidragit till att kapacitetsutveckla och modernisera skattemyndigheter i främst Östeuropa och västra Balkan. Sidas stöd till ett regionalt CSO-nätverk i Afrika har stärkt organisationernas påverkansarbete till stöd för intern resursmobilisering. En betydande utmaning är den stora omfattningen av

5 Civilsamhällets bidrag till genomförandet av Agenda 2030

Ett livfullt, självständigt och öppet civilsamhälle är en förutsättning för en omställning till ett hållbart samhälle. Regeringen arbetar därför aktivt för att tillvarata civilsamhällets bidrag till genomförandet av Agenda 2030.

Den 1 juni 2021 inleddes samrådsserien ”Det nationella genomförandet av Agenda 2030 i samverkan med civilsamhället”. Första aktiviteten var ett informationsmöte där Sveriges frivilliga redovisning till FN om Sveriges genomförande av Agenda 2030 presenterades. Den andra fasen genomfördes under hösten 2021, och utgjordes av tre tematiska samråd med nationellt fokus: ”lämna ingen utanför”, ”barns och ungas delaktighet” samt ”hållbar återhämtning”.

De tre samråden arrangerades av Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD) på uppdrag av Miljödepartementet. I samråden deltog olika aktörer från civilsamhället genom att beskriva sina bidrag och arbeten med genomförandet av Agenda 2030. Samrådsserien samlade ett 40-tal organisationer från ett brett spektrum av civilsamhället och avslutades i februari 2022 med det nationella forumet för Agenda 2030. Under det nationella forumet gavs medverkande aktörer från civilsamhällesorganisationer möjlighet att i ett workshop-format tillsammans med andra medverkande fördjupa sina bidrag och analysera gemensamma hinder, förutsättningar och möjligheter till genomförandet av Agenda 2030 på nationell nivå. Forumet ägde rum under tre heldagar, och avslutades med ett gemensamt möte med klimat- och miljöminister Annika Strandhäll och den nationella samordnaren för Agenda 2030, Gabriel Wikström. Upplägget för aktiviteterna har följt den ”europeiska koden för idéburna aktörers medverkan i den politiska beslutsprocessen” (Koden), som togs fram av Europarådet tillsammans med det civila samhället 2009. Aktiviteterna har genomförts i tre faser som följer Kodens indelningar: information, samråd och dialog.

Inför framtagandet av skrivelsen anordnade även Utrikesdepartementet ett dialogmöte tillsammans med CONCORD Sverige och ett stort antal av deras medlemsorganisationer. Under mötet fick de deltagande organisationerna möjlighet att lyfta såväl goda exempel på Sveriges bidrag till det globala genomförandet av Agenda 2030 som fortsatta utmaningar. Deltagarnas övergripande synpunkter vad gäller Sveriges internationella arbete genomsyrar de delar av skrivelsen där det internationella perspektivet lyfts men redovisas inte särskilt i detta avsnitt.

Nedan redovisas bidraget till det nationella genomförandet av Agenda 2030 från de civilsamhällesorganisationer som deltog under de tre tematiska samråden under samrådsserien ”Det nationella genomförandet av Agenda 2030 i samverkan med civilsamhället”. Texterna utgår från de

5.1 Hållbar återhämtning

Civilsamhällets roll och verktyg

En slutsats av samråden med civilsamhället kring ”Hållbar återhämtning” var att de deltagande organisationerna ville och kunde bidra till en sådan efter covid-19-pandemin. De lyfte fram att civilsamhället – lokalt, regionalt och nationellt – hade möjlighet att identifiera målkonflikter, utveckla och bevaka områden där Agenda 2030 och dess genomförande ställs åt sidan. I samråden framgick att deltagarna upplevde att civilsamhällets fria roll gjorde att dess organisationer kunde folkbilda på ett opartiskt sätt. Därmed hade civilsamhället en stor möjlighet att kunna ligga i framkant vid omställningen till ett hållbart samhälle. Likaså upplevdes att kompetens inom idéburet entreprenörskap var en resurs som både kunde stärka återhämtningen och genomförandet av Agenda 2030. När civilsamhället ansåg att det offentliga inte klarade vissa utmaningar kunde civilsamhällets aktörer kliva in och komplettera, förstärka och kanalisera, påpekade deltagarna under samrådet. Ett exempel som lyftes var de insatser som civilsamhället gjorde i samband med flyktingsituationen 2015 och därefter. Genom sina kanaler och nätverk kunde organisationerna nå grupper som det offentliga inte alltid når eller missar. I samråden framkom att civilsamhällets aktörer på så vis kan bidra med att identifiera, bevaka och skapa opinion – inte minst kopplat till en hållbar konsumtion och nya konsumtionsmönster.

Civilsamhället framöver

Även om civilsamhället ibland ses som en utförande part ville dess aktörer även inkluderas och ses som en strategisk samverkanspart till det offentliga. Civilsamhällets erfarenhet, kunskap och verktyg för att öka tvärsektoriella samarbeten borde, enligt deltagarna i samrådet, tillvaratas bättre. Kreativiteten, entreprenörskapet och engagemanget för att ta sig an de utmaningar Sverige står inför fanns inom civilsamhället, men ansvaret för att skapa innovationsfrämjande stödstrukturer bör enligt samrådsdeltagarna finnas inom det offentliga. De ideella organisationerna kunde genom ökad samverkan skapa större genomslag för varandras frågor. Det arbetssätt som regeringen utvecklat på nationell nivå för samverkan med civilsamhället genom NOD borde enligt deltagarna i högre utsträckning genomföras även regionalt och kommunalt. Deltagarna ansåg också att kunskaper om den europeiska koden för idéburna aktörers medverkan i den politiska beslutsprocessen borde spridas i det offentliga systemet.

I samråden lyftes att tillgång till stöd och resurser behövde öka, men också fördelas mer rättvist. Utöver ekonomiska bidrag kunde det handla om tillgång till hjälp och rådgivning från tjänstepersoner i den offentliga sektorn för att komma vidare i aktuella frågor.

Civilsamhällets roll och verktyg

I samrådet med civilsamhället kring ”Barn och ungas delaktighet” framgick att barn och ungas skolgång var det absolut viktigaste för att barn och unga ska lyckas senare i livet, kunna forma sin egen framtid och vara delaktiga i samhället. Civilsamhällets aktörer betonade att man redan i dag är ett viktigt komplement för att stötta skolan i dess kompensatoriska uppdrag.

I samrådet lyfte deltagarna från civilsamhället fram sin enorma bredd, där aktörerna hade olika metoder för hur de kunde kommunicera med barn och unga på ett inkluderande sätt. Tre nyckelfaktorer för att det skulle lyckas var förebildsskapande, långsiktighet och tillit.

Deltagarna ville belysa sitt förebyggande arbete mot mobbning och våld, inom vilket man erbjuder arenor där barn och unga får vara sig själva och bli stärkta i sina egna åsikter och personligheter. De ansåg att barn och unga kunde få verktyg och metoder av civilsamhällets organisationer för att kunna agera vid orättvisor och därmed också bli aktiva samhällsmedborgare.

Det betonades vidare att barn och unga mådde bra av att befinna sig i ett större sammanhang där de kunde uppleva gemenskap med likasinnade, som t.ex. i en förening eller stiftelse. Civilsamhällets aktörer ville, enligt deltagarna, erbjuda sådana verktyg, miljöer och arenor.

Civilsamhället framöver

I samrådet med civilsamhället framgick att deltagarna såg det som viktigt att det offentliga förstår den effekt som civilsamhället redan hade på barn och unga. Samrådsdeltagarna ville bidra med sin kunskap, expertis och handlingskraft, men då krävdes att civilsamhällets organisationer sågs som en likvärdig part av det offentliga.

Genom att ge civilsamhället rätt förutsättningar kunde även samverkan mellan samhällets olika aktörer stärkas. Deltagarna i samrådet ansåg att det fanns ett behov av bredare samverkansformer. Idéburet offentligt partnerskap (IOP) var ofta en bra grund, men krävde också rätt förutsättningar för att samverkan mellan exempelvis civilsamhälle och näringsliv skulle kunna skapas.

Deltagarna ansåg att barn och unga behövde få återkoppling och en bekräftelse på vad de betyder för samhällets utveckling. Det finns få områden där barn inte berörs av samhällets beslut. Därför var det enligt samrådsdeltagarna viktigt att inkludera barn på alla nivåer och att de får vara delaktiga och komma till tals i frågor som berör dem. Man efterlyste att det offentliga även tar bättre tillvara på barns initiativ och kontakter med det offentliga.

Deltagarna i samrådet ansåg att det var av särskild vikt att barn och unga ges likvärdiga möjligheter, oavsett kön, könsöverskridande identitet/uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

5.3 Lämna ingen utanför

Civilsamhällets roll och verktyg

Civilsamhällets aktörer påpekade under samrådet kring ”Lämna ingen utanför” att målen i Agenda 2030 redan ingick i det som civilsamhället gett sig själva i sitt grunduppdrag. För att genomföra agendan måste vi bryta stuprören och samverka, ansåg deltagarna.

De menade att mycket av det svenska arbetet för Agenda 2030 och hållbar utveckling i dag är bistånds- och miljöinriktat. Den sociala dimensionen hade nedprioriterats, vilket gjorde att målet om att ingen ska lämnas utanför missades. Civilsamhällets organisationer ville enligt deltagarna ta ett större ansvar för mål 10 om minskad ojämlikhet inom Sverige, och synliggöra detta. Att värna människovärdet är att värna hållbarhet, vilket deltagarna såg som civilsamhällets målsättning.

I samrådet framgick att deltagarna ansåg att civilsamhällets organisationer var en nyckel för att utsatta grupper inte skulle hamna utanför. Deltagarna betraktade sina organisationer som välfärdsaktörer, men ville ges bättre förutsättningar för att förvalta detta ansvar.

De påpekade i samrådet att civilsamhällets aktörer bidrar till hela agendan, men att civilsamhället i samverkan – inom civilsamhället och tillsammans med privata och offentliga aktörer – särskilt bidrar till mål 16 och mål 17.

Samrådsdeltagarna ansåg att bristande jämlikhet var orsaken till att civilsamhällets mötesplatser behövdes. För att genomföra agendan och bidra till att uppnå mål 10 lyftes vikten av mötesplatser nära människor fram – både fysiska och andra former av plattformar. Civilsamhällets organisationer ville erbjuda detta, enskilt och i samverkan med näringsliv och det offentliga.

Civilsamhället framöver

I samrådet framgick att de ville vara och ses som en aktör i egen rätt, med kunskap i viktiga frågor och mötas i ögonhöjd med det offentliga. Deltagarna framhöll att de varit med i skapandet av agendan och ville fortsätta vara en likvärd part i genomförandet. Civilsamhällets organisationers expertis borde därför nyttjas ännu mer av det offentliga i genomförandet av Agenda 2030.

Deltagarna tog också själva ansvar för att delta och utöka närvaron i befintliga plattformar med andra samhällsaktörer. De organisationer som deltog i samråden ville på ett antal områden bjudas in av regeringen för att bidra med sin expertis. De ville att regeringen skulle ta fram en nationell hemlöshetsstrategi där civilsamhällets perspektiv beaktas. Man ville också att en nationell fattigdomsstrategi skulle tas fram i dialog med civilsamhället. I enlighet med Agenda 2030-delegationens rekommendation ville man därutöver att regeringen aktivt verkar för att öka långsiktigheten i den statliga bidragsgivningen till civilsamhällets organisationer. Dessutom ville deltagarna att regeringen utvecklar offentliga och tidsatta handlingsplaner och riktlinjer för departementen, med konkreta mål som kan följas

Fortsatt dialog med civilsamhället

Regeringen uppskattar civilsamhällets arbete för att påskynda omställningen till ett hållbart samhälle. Regeringen avser att fortsätta analysera de förslag och medskick som civilsamhällets aktörer kommit med under arbetet med denna skrivelse. Kring flera av förslagen finns redan ett pågående arbete medan andra behöver ses över och utvecklas vidare. Ett exempel på ett förslag som civilsamhället lämnat och som regeringen avser att gå vidare med är t.ex. att ta fram en ny nationell hemlöshetsstrategi. Strategin ska omfatta förebyggande arbete, åtgärder mot akut hemlöshet och vägen till ett eget boende som ett sätt att motverka social och strukturell hemlöshet. Strategin ska gälla för perioden 2022–2026.

Regeringen avser att även fortsättningsvis kontinuerligt bjuda in civilsamhället till dialog om hur det nationella genomförandet av Agenda 2030 samt hur Sveriges bidrag till det globala genomförandet kan stärkas ytterligare.

6 Slutsatser

I denna skrivelse konstateras att Sverige har flera pågående initiativ som bidrar till både det nationella och det globala genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

För 35 av de redovisade delmålen gör regeringen bedömningen att de uppnåtts helt eller att de har uppnåtts på det nationella planet. För 8 av delmålen gör regeringen bedömningen att de kommer att nås med redan beslutad politik, och för ytterligare 1 att det delvis kommer att nås. För 60 av delmålen görs bedömningen att ytterligare åtgärder behövs. För 21 av delmålen saknas data för att göra en bedömning. Detta aktualiserar behovet av att fortsätta arbetet med att utveckla och tillgängliggöra statistik för uppföljningen av Sveriges genomförandet av Agenda 2030.

Det är åtta år kvar till dess att Agenda 2030 ska vara genomförd. Trots den goda måluppfyllelsen för svensk del kan det konstateras att Sverige fortsatt har utmaningar kopplade till agendans genomförande och regeringen kommer därför att intensifiera arbetet för att stärka samordningen och uppföljningen av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling, både nationellt och i det globala samarbetet. Att fortsätta utveckla arbetet med en samstämmig politik för hållbar utveckling är en central del i detta arbete.

Samtidigt som regeringen med oro betraktar de senaste årens globala tillbakagångar i genomförandet av Agenda 2030 utgör agendan färdplanen framåt, för att hantera komplexa samhällsutmaningar och vända negativa trender. Det gäller inte minst effekterna av covid-19-pandemin, invasionen av Ukraina, klimatkrisen, segregation, krig och konflikter. De globala utmaningar världen står inför kräver en bred sektoröverskridande

Skr. 2021/22:247 samverkan från och mellan relevanta samhällsaktörer, på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Regeringen kommer fortsätta verka för en jämställd, rättvis och hållbar utveckling och för att säkerställa samstämmighet.

Mål 1: Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt

Delmål 1.1: Senast 2030 avskaffa den extrema fattigdomen för alla människor överallt. Med extrem fattigdom avses för närvarande människor som lever på mindre än 1,25 US-dollar per dag.

Delmål 1.2: Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

Delmål 1.3: Införa nationellt lämpliga system och åtgärder för socialt skydd för alla, inklusive grundskydd, och senast 2030 säkerställa att de omfattar en väsentlig andel av de fattiga och de utsatta.

Delmål 1.4: Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

Delmål 1.5: Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

Delmål 1.a: Säkra en betydande resursmobilisering från en mängd olika källor, inklusive genom ökat utvecklingssamarbete, i syfte att ge utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, tillräckliga och förutsebara medel för att genomföra program och politik för att avskaffa all form av fattigdom.

Delmål 1.b: Upprätta sunda policyramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.

Mål 2: Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål 2.1: Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

Delmål 2.2: Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bl.a. genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.

Delmål 2.3: Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för småskaliga livsmedelsproducenter, i synnerhet kvinnor, ursprungsfolk, familjejordbrukare, boskapsskötande nomader samt fiskare, inklusive genom säker och lika tillgång till mark, andra produktionsresurser och

insatsvaror, kunskap, finansiella tjänster och marknader samt möjligheter till förädling och sysselsättning utanför jordbruket.

Delmål 2.4: Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

Delmål 2.5: Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bl.a. med hjälp av välskötta och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

Delmål 2.a: Öka investeringarna, bl.a. genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

Delmål 2.b: Korrigera och förhindra handelsbegränsningar och snedvridningar på världsmarknaderna för jordbruksprodukter, inklusive genom att parallellt avskaffa alla former av exportsubventioner inom jordbruket liksom alla exportåtgärder med motsvarande verkan, i enlighet med mandatet för Doharundan.

Delmål 2.c: Vidta åtgärder för att säkerställa väl fungerande marknader och derivatmarknader för jordbruksråvaror. Underlätta tillgången till aktuell marknadsinformation, inklusive om livsmedelsreserver, i syfte att bidra till att begränsa extrema svängningar i livsmedelspriser.

Mål 3: Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

Delmål 3.1: Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.

Delmål 3.2: Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

Delmål 3.3: Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

Delmål 3.4: Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Delmål 3.5: Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

Delmål 3.6: Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

Delmål 3.7: Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.

Delmål 3.8: Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.

Delmål 3.9: Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.

Delmål 3.a: Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.

Delmål 3.b: Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.

Delmål 3.c: Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Delmål 3.d: Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

Mål 4: Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

Delmål 4.1: Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

Delmål 4.2: Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

Delmål 4.3: Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

Delmål 4.4: Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

Delmål 4.5: Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med

funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

Delmål 4.6: Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.

Delmål 4.7: Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bl.a. genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

Delmål 4.a: Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

Delmål 4.b: Till 2020 väsentligen öka antalet stipendier i världen som kan sökas av personer från utvecklingsländer, i synnerhet de minst utvecklade länderna, små önationer under utveckling och afrikanska länder, för studier inom högre utbildning, inklusive yrkesutbildning samt informations- och kommunikationstekniska, tekniska, ingenjörsvetenskapliga och naturvetenskapliga program, i utvecklade länder och andra utvecklingsländer.

Delmål 4.c: Till 2030 väsentligen öka tillgången på utbildade lärare, bl.a. genom internationellt samarbete kring lärarutbildning i utvecklingsländerna, särskilt de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Mål 5: Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

Delmål 5.1: Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

Delmål 5.2: Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

Delmål 5.3: Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

Delmål 5.4: Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

Delmål 5.5: Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

Delmål 5.6: Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.

Delmål 5.a: Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.

Delmål 5.b: Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.

Delmål 5.c: Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Mål 6: Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla

Delmål 6.1: Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.

Delmål 6.2: Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver utträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.

Delmål 6.3: Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

Delmål 6.4: Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.

Delmål 6.5: Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.

Delmål 6.6: Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

Delmål 6.a: Till 2030 utöka det internationella samarbetet och stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna inom vatten- och sanitetsrelaterade verksamheter och program, inklusive genom tekniker för vatteninsamling, avsaltning, vattneffektivitet, rening av avloppsvatten, återvinning och återanvändning.

Delmål 6.b: Stödja och stärka lokalsamhällenas deltagande i arbetet med att förbättra vatten- och sanitetshanteringen.

Mål 7: Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

Delmål 7.1: Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

Delmål 7.2: Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

Delmål 7.3: Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Delmål 7.a: Till 2030 stärka det internationella samarbetet för att underlätta tillgång till forskning och teknik inom ren energi, inklusive förnybar energi, energieffektivitet samt avancerad och renare fossilbränslebaserad teknik, samt främja investeringar i energiinfrastruktur och ren energiteknik.

Delmål 7.b: Till 2030 bygga ut infrastrukturen och uppgradera tekniken för att leverera moderna och hållbara energitjänster till alla i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Mål 8: Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

Delmål 8.1: Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.

Delmål 8.2: Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bl.a. genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.

Delmål 8.3: Främja utvecklingsinriktad politik som stöder produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bl.a. genom tillgång till finansiella tjänster.

Delmål 8.4: Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.

Delmål 8.5: Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

Delmål 8.6: Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

Delmål 8.7: Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.

Delmål 8.8: Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

Delmål 8.9: Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Delmål 8.10: Stärka de inhemska finansinstitutens kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.

Skr. 2021/22:247
Bilaga 1

Delmål 8.a: Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bl.a. genom den förstärkta integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).

Delmål 8.b: Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.

Mål 9: Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation

Delmål 9.1: Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

Delmål 9.2: Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.

Delmål 9.3: Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.

Delmål 9.4: Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

Delmål 9.5: forskningen och industrisektorernas tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bl.a. genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.

Delmål 9.a: Främja utbyggnad av hållbar och motståndskraftig infrastruktur i utvecklingsländerna genom ökat finansiellt, teknologiskt och tekniskt stöd till afrikanska länder, de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling.

Delmål 9.b: Stödja inhemska teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam policymiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror.

Delmål 9.c: Väsentligt ökad tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.

Mål 10: Minska ojämlikheten inom och mellan länder

Delmål 10.1: Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomsttillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

Delmål 10.2: Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människors, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Delmål 10.3: Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bl.a. genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

Delmål 10.4: Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.

Delmål 10.5: Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut samt stärka genomförandet av sådana regleringar.

Delmål 10.6: Säkra stärkt representation och röst till utvecklingsländer i beslutsfattandet i globala internationella ekonomiska och finansiella institutioner i syfte att göra dessa mer effektiva, trovärdiga, ansvars- skyldiga och legitima.

Delmål 10.7: Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

Delmål 10.a: Genomföra principen om särskild och differentierad behandling för utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal.

Delmål 10.b: Uppmuntra offentligt utvecklingsbistånd och finansiella flöden, inklusive utländska direktinvesteringar, till de stater där behovet är som störst, i synnerhet de minst utvecklade länderna, afrikanska länder, små önationer under utveckling samt kustlösa utvecklingsländer, i enlighet med deras nationella planer och program.

Delmål 10.c: Senast 2030 minska transaktionskostnaderna för migranternas remitteringar till mindre än 3 procent samt avskaffa remitteringskorridorer där kostnaderna överstiger 5 procent.

Mål 11: Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

Delmål 11.1: Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

Delmål 11.2: Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

Delmål 11.3: Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

Delmål 11.4: Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

Delmål 11.5: Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.

Delmål 11.6: Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bl.a. genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

Delmål 11.7: Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Delmål 11.a: Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

Delmål 11.b: Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.

Delmål 11.c: Stödja de minst utvecklade länderna, inklusive genom finansiellt och tekniskt bistånd, att bygga hållbara och motståndskraftiga byggnader av lokala material.

Mål 12: Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Delmål 12.1: Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.

Delmål 12.2: Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

Delmål 12.3: Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

Delmål 12.4: Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

Delmål 12.5: Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

Delmål 12.6: Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

Delmål 12.7: Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

Delmål 12.8: Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

Delmål 12.a: Stödja utvecklingsländerna att stärka sin vetenskapliga och tekniska kapacitet att utvecklas i riktning mot mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Delmål 12.b: Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Delmål 12.c: Rationalisera ineffektiva subventioner av fossila bränslen som uppmuntrar till slösaktig konsumtion genom att undanröja snedvridningar på marknaden, i enlighet med nationella förhållanden. Detta kan t.ex. omfatta att omstrukturera beskattningen och avveckla eventuella skadliga subventioner för att avspegla deras effekter på miljön. En sådan politik måste ta full hänsyn till utvecklingsländernas särskilda behov och förhållanden och minimera eventuella negativa effekter på deras utveckling på ett sätt som skyddar de fattiga och de berörda samhällena.

Mål 13: Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser

Delmål 13.1: Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

Delmål 13.2: Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.

Delmål 13.3: Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

Delmål 13.a: Fullfölja det åtagande som de utvecklade länder som är parter i Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar gjort gällande en målsättning att till 2020 gemensamt mobilisera 100 miljarder US-dollar årligen från alla typer av källor för att tillgodose utvecklingsländernas behov vad gäller meningsfulla begränsningsåtgärder och insyn i genomförandet samt så snart som möjligt finansiera och operationalisera den gröna klimatfonden fullt ut.

Delmål 13.b: Främja mekanismer för att höja förmågan till effektiv klimatrelaterad planering och förvaltning i de minst utvecklade länderna, med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar samt lokala och marginaliserade samhällen.

Mål 14: Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling

Skr. 2021/22:247

Bilaga 1

Delmål 14.1: Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

Delmål 14.2: Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bl.a. genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.

Delmål 14.3: Minimera och åtgärda med havsförsurningens konsekvenser, bl.a. genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.

Delmål 14.4: Senast 2020 införa en effektiv fångstreglering och stoppa överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder samt genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden så snabbt som möjligt, åtminstone till de nivåer som kan producera maximalt hållbart uttag, fastställt utifrån deras biologiska egenskaper.

Delmål 14.5: Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.

Delmål 14.6: Senast 2020 förbjuda vissa former av fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet och överfiske, avskaffa subventioner som bidrar till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och avstå från att införa nya sådana subventioner, med erkännande av att en ändamålsenlig och effektiv särskild och differentierad behandling av utvecklingsländerna och de minst utvecklade länderna bör vara en integrerad del av förhandlingarna om fiskesubventioner i Världshandelsorganisationen.

Delmål 14.7: Till 2030 öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna av ett hållbart nyttjande av marina resurser, bl.a. genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

Delmål 14.a: Öka den vetenskapliga kunskapen, utveckla forskningskapaciteten och överföra havsteknik, med hänsyn tagen till den mellanstatliga oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer för överföring av havsteknik (Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology), i syfte att skapa friskare hav och öka den marina biologiska mångfaldens bidrag till utvecklingen i utvecklingsländerna, i synnerhet i små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna.

Delmål 14.b: Säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.

Delmål 14.c: Stärka bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna genom att genomföra internationell rätt, såsom den kommer till uttryck i Förenta nationernas havsrättskonvention (UNCLOS), som utgör den rättsliga ramen för bevarande och hållbart nyttjande av hav och havsresurser, vilket erinras om i punkt 158 i slutdokumentet The Future We Want från Förenta nationernas konferens om hållbar utveckling (Rio+20).

Mål 15: Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

Delmål 15.1: Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

Delmål 15.2: Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.

Delmål 15.3: Till 2030 bekämpa ökenspridning, återställa förstörd mark och jord, inklusive mark som drabbats av ökenspridning, torka och översvämningar, samt sträva efter att uppnå en värld utan nettoförstöring av mark.

Delmål 15.4: Senast 2030 säkerställa att bevara bergsekosystemen, inklusive deras biologiska mångfald, i syfte att öka deras förmåga att producera nytta som behövs för en hållbar utveckling.

Delmål 15.5: Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

Delmål 15.6: Främja en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.

Delmål 15.7: Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.

Delmål 15.8: Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattenekosystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.

Delmål 15.9: Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

Delmål 15.a: Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.

Delmål 15.b: Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.

Delmål 15.c: Öka det globala stödet till insatser för att bekämpa tjuvjakt på och illegal handel med skyddade arter, inklusive genom att öka möjligheterna till en hållbar försörjning i lokalsamhällena.

Mål 16: Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

Delmål 16.1: Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

Delmål 16.2: Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

Delmål 16.3: Främja rättssäkerheten på nationell och internationell nivå samt säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.

Delmål 16.4: Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

Delmål 16.5: Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.

Delmål 16.6: Bygga upp effektiva och transparanta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Delmål 16.7: Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

Delmål 16.8: Utvidga och stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionerna för global styrning.

Delmål 16.9: Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering.

Delmål 16.10: Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

Delmål 16.a: Stärka berörda nationella institutioner, bl.a. genom internationellt samarbete, i syfte att bygga upp kapacitet på alla nivåer, i synnerhet i utvecklingsländerna, för att förebygga våld och bekämpa terrorism och brottslighet.

Delmål 16.b: Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

Mål 17: Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Finansiering

Delmål 17.1: Stärka den inhemska resursmobiliseringen, inklusive genom internationellt stöd till utvecklingsländerna, för att förbättra den inhemska kapaciteten att ta upp skatter och andra intäkter.

Delmål 17.2: De utvecklade länderna ska fullt ut fullfölja sina åtaganden i fråga om offentligt utvecklingsbistånd, inklusive många utvecklade länders åtagande att nå målet att ge 0,7 procent av BNI till utvecklingsländer och 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna. De länder som ger offentligt utvecklingsbistånd uppmanas att överväga att fastställa ett mål om att ge minst 0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna.

Delmål 17.3: Mobilisera additionella finansiella resurser till utvecklingsländerna från många olika källor.

Delmål 17.4: Bistå utvecklingsländerna att uppnå en långsiktigt hållbar skuldsättning genom en samordnad politik som syftar till att, när så är lämpligt, främja skuldfinansiering, skuldlettning och skuldstrukturering samt åtgärda kraftigt skuldyngda fattiga länders utlandsskuld för att minska skuldbördan.

Delmål 17.5: Anta och genomföra investeringsfrämjande regleringar för de minst utvecklade länderna.

Teknologi

Delmål 17.6: Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

Delmål 17.7: Främja utveckling, överföring och spridning av miljövänlig teknik till utvecklingsländerna på gynnsamma villkor, inklusive koncessions- och förmånsvillkor, på villkor som överenskommits mellan parterna.

Delmål 17.8: Senast 2017 fullt ut operationaliserat teknikbanken och mekanismen för kapacitetsuppbyggnad inom vetenskap, teknik och innovation för de minst utvecklade länderna samt öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik.

Kapacitetsuppbyggnad

Delmål 17.9: Öka det internationella stödet för genomförande av effektiv och riktad kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländerna till stöd för nationella planer för att genomföra alla målen för hållbar utveckling, inklusive genom samarbete nord-syd och syd-syd samt trepartssamarbete.

Handel

Delmål 17.10: Främja ett universellt, regelbaserat, öppet, icke-diskriminerande och rättvist multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen, inklusive genom att slutföra förhandlingarna enligt utvecklingsagendan från Doha.

Delmål 17.11: Avsevärt öka utvecklingsländernas export, i synnerhet i syfte att fördubbla de minst utvecklade ländernas andel av den globala exporten till 2020.

Delmål 17.12: Se till att alla de minst utvecklade länderna inom fastställda tidsramar bereds varaktigt tull- och kvotfritt marknadstillträde, i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens beslut, inklusive genom att säkerställa att preferentiella ursprungsregler som gäller för import från de minst utvecklade länderna är genomskådbara och enkla, samt bidra till att underlätta marknadstillträde.

Systemfrågor

Skr. 2021/22:247

Bilaga 1

Politisk och institutionell samstämmighet

Delmål 17.13: Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen, bl.a. genom politisk samordning och samstämmig politik.

Delmål 17.14: Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

Delmål 17.15: Respektera varje lands politiska handlingsutrymme och ledarskap att fastställa och genomföra politik för fattigdomsutrotning och hållbar utveckling.

Partnerskap mellan flera parter

Delmål 17.16: Stärka det globala partnerskapet för hållbar utveckling och komplettera det med partnerskap mellan flera parter som mobiliserar och utbyter kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser, för att bidra till att målen för hållbar utveckling nås i alla länder, i synnerhet utvecklingsländer.

Delmål 17.17: Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

Data, övervakning och ansvarsskyldighet

Delmål 17.18: Till 2020 öka stödet för kapacitetsuppbyggnad till utvecklingsländerna, inklusive de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling, för att avsevärt öka tillgången på aktuella och tillförlitliga uppgifter av hög kvalitet, uppdelade efter inkomst, kön, ålder, ras, etnicitet, migrationsstatus, funktionsnedsättning, geografisk plats och andra nationellt relevanta aspekter.

Delmål 17.19: Till 2030 bygga vidare på befintliga initiativ för att utveckla mått på framsteg som görs mot hållbar utveckling som kompletterar BNP samt stödja uppbyggnad av statistisk kapacitet i utvecklingsländerna.

Miljödepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 maj 2022

Närvarande: statsrådet Johansson, ordförande, och statsråden Hallengren, Hultqvist, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Strandhäll, Dahlgren, Hallberg, Nordmark, Sätherberg, Thorwaldsson, Gustafsdotter, Axelsson Kihlblom, Elger, Farmanbar, Danielsson, Karkiainen

Föredragande: statsrådet Strandhäll

Regeringen beslutar skrivelse Sveriges genomförande av Agenda 2030